

BUDAPESTI NAPLO

Szerkesztőség: V. Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker. Nádor-utca 34. szám.
Szerkesztőségi telefon: 36-86.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felolós szerkesztő: **KABOS EDE**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A ma krónikája.

Két eseménye volt a mai napnak: az agráriusok közgyűlése a Köztelken és a miniszterelnöknek a szolnokiakhoz intézett beszéde.

Az agráriusok ma végképp feladák az önálló vámtérrétre vonatkozó, régebben elfoglalt álláspontjukat. Kimondták nyíltan, hogy ragaszkodnak a vámközösséghez s okul a német szerződés megkötésére mutatnak rá. Hát az igaz, hogy a mai állapot, amidőn mezőgazdaságunk könnyen kiszorulhat a németországi nagy piacról, nem nagyon kedvez az önállósításnak, mert ilyen viszonyok közt nagy érdekünk, hogy legalább az osztrák piacot tartsuk meg. Amde elfelejtik az agráriusok, hogy a német szerződés is a vámközösség miatt hiúsult meg. Magyarország mint önálló vámtérréle könnyen szerződhetett volna a német birodalommal, mert a mezőgazdaságát segítő vámkedvezésekért bőséges kárpótlást nyújthatott volna a német gyáripárnak. Holott most az alku azért nem sikerülhetett, mert a közös vámtérréle kénytelen volt az osztrák ipart még a magyar mezőgazdaság rovására is megvédeni.

Helyeselnünk kell az agráriusok ama kívánságát, hogy a Németország felől jövő nyomás ellenében mi a magunk részéről a szerb, román és orosz vámszerződések felmondásával védekezzünk. Ha e szerződéseket felmondjuk, bizonyos mértékig szabad kezűt kapunk s elviselhetőbbé válik helyzetünk, ha a Nyugatról ránk gyakorolt nyomást mi Kelet felé tovább adhatjuk.

A szolnokiakhoz gróf Tisza István tüzes beszédét intézett. Beismerte megint, hogy november 18-ikán igenis szabálysértés történt, de csakis azért, hogy további törvénysértések ne történjenek s hogy a törvényhozási gépezet munkaképessége valahára biztosítható. A kormányelnök egyébiránt ismét világosan célzott a választásokra, amidőn rámutatott arra, hogy a kormány és a többség cselekvését a nemzeti társadalomnak kell majd jóváhagynia.

A szolnokiak a miniszterelnöknél.

Budapest, december 8.

Vásznagykanizsai Szabolcs megye szabadalvópártjának négyesztágyú küldöttsége tisztelgett ma gróf Tisza István miniszterelnöknél, hogy tömeges megjelenésével is rendíthetetlen bizalmáról és odaadó támogatásáról biztosítsa, nemzetfenntartó törekvéseit. A deputáció Lippich Gusztáv főispán és gróf Almásy Imre vezetésével a Pannónia-szálló egyik külön termében gyülekezett és kocsin vonultak föl fél négy órakor a miniszterelnöki palotába. A mi-

niszterelnök a palota nagytermében fogadta a deputációt, amely őt belépésekor lelkesen üdvözölte.

A küldöttség szóoka gróf Almásy Imre pártelnök volt, aki beszédében hangoztatta a szolnoki megyei szabadalvópárt ragaszkodását a kormányelnök politikája iránt. Ez a párt szervezkedett és akcióba lépett, hogy megmutassa, hogy a miniszterelnök joggal hivatkozhatott a nemzet ítéletére, amikor felvette a küzdelmet a törvényhozás munkájának megakasztói ellen. Kérte a miniszterelnököt, tekintse őket olyan önkéntes csapatnak, amely az utolsó lehelletéig kész küzdeni zászlaja alatt és az ég áldását kívánta a miniszterelnök küzdelmének sikerére.

A lelkes éljenzés elhangzása után gróf Tisza István miniszterelnök hosszabb beszéddel válaszolt:

A miniszterelnök beszéde.

Más viszonyok között a megisteltetés és lába érzéle dominálnak kebleben annak láttára hogy az ország egyik legértelmesebb vidékének színe-java keresi fel bizalmával. De az ország mai viszonyai közt ez egyéni érzelmi háttérbe szorulnak a hazafias öröm előtt, (Lelekés éljenzés.) azon hazafiai öröm előtt, hogy a tottekre keltő szózat visszhangra talál a magyar társadalom színe-javában. Mert erre van szükség.

Emlékei visszaünyulnak abba a korba, midőn az egész magyar nemzet örönmámorban uszott alkotmányos életének újra feltámadása felett; most is érzé mindazt, amit apánktól akkor tanulhattunk azt a ragaszkodást a magyar érzédes alkotmányosságához, azt a büszke tudatot, hogy ha egyszer kezünkbe adának ez ország sorsának gyepöl, akkor a magyar nemzetet előretörő útjában semmi meg nem állíthatja.

Es ugy is volt, nehéz viszonyok között, számtalan akadályt leküzdve haladt előre ez a nemzet mindaddig, amíg be nem következtek a magyar alkotmányos élet elfajulásának szomorú jelei. És nem tehetek, ugyonond róla, halálomig eltartó fájó, kínzó gyötör emlékeket hagyott ez a korszak lelkemben. En át meg átérzem ma is a bánatnak, az aggodalomnak, a sötét gondoknak és a szégyennek azt az érzetét, amelyet érznie kellett minden magyar embernek, akiben egészséges nemzeti büszkeség van, érznie kellett annak láttára, hogy magyar emberek nek rövidlátása, szenvedélyei hogy rántják sárba, hogy alacsonyítják le azt, amit apánk bölcsesége és apánk életet odaadni kész honszerelme számunkra alkott. (Hosszan tartó élénk tetszés és éljenzés.) És aki egyszer keresztülment az életia paelataloknak ezen keserű iskoláján, az, ha érdekes a magyar névre, ebből az iskolából csak azzal az elhatározással kerülhetett ki, hogy ami erőt neki az Ur Isten adott, azt fosztás meg a végsőig és vigye harcba egészségesebb, helyesebb, a magyar nemzet jó hírvezése möltöbb közélet alapjainak megteremtésére. (Lelekés éljenzés.)

Ez folytatta a miniszterelnök, sarkkövévé vált egész politikai gondolkodásának, olyan sarkkövévé, melynél találkoznia kellene minden magyar embernek, politikai nézetkülönbségek nélkül. De, fájdalom, az a kísérlete, amelyet beszéltem meg tett arra, hogy a parlamentarizmus fattyulajait pártkülönbség nélkül közremunkálva kikészítsék eredménytelenné bizonyult. (Felkiáltások: Elég baj és elég sajnos!) De ha nem ment úgy, hát azt, amit az ország nagy érdekei parancsolólag megkívánnak, saját erőnkől igyekezzünk teljesíteni. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

A helyzet világosan állt és áll minden gondolkodó ember előtt. A képviselőház olyan időben alkotta meg házszabályait, midőn sértésnek tekintette volna minden magyar ember, ha feltették volna róla azt, hogy képviselői jogaival úgy fog élni, hogy lejáratja a magyar parlamentarizmust. Ha tehát ezen házszabályok házajavai következetesen visszaél a kisebbség a többség akaratának megakadályozására, világos, hogy abszoluto lehetlenné teszi azt, hogy a bajon ezen házszabályok lelkiismeretes betartása mellett segítségünk és akkor csak teltő köszött lehetett váasztani: vagy pusztulni hagyini to-

vább a nemzetet. (Felkiáltások: Nem hagyjuk!) vagy ítlenül nézni, hogy hogyan haladunk tovább saját gyávaságunk és rövidlátásunk folytán a szűlés és korhadás útján, míg azután a világesemények első kedvezőtlen szellege sörp el bennünket, vagy pedig elhatározni magunkat arra az ország érdekében föltétlenül szükséges lépésre, hogy a nemzet érdekeit megóvjuk, a nemzeti akaratot diadalra emeljük, az utunkban álló formáknak áttörése mellett, (Szűnni nem akaró lelkes éljenzés és taps.)

Előtte csak az egyik út állott, mert olyan né amelyikről nyílt szemekkel látja, hogy azon az örvény felé tántorog a nemzet tovább, olyan ut nem létezik és nem létezhetik az ő szemében. Magánéletünkben, ott, ahol saját érdekeinkről van szó lehetünk válogatósak, ott elcsenvedhetünk bármilyen kárt vagy hátramaradást, ha az az ut, amely a bajból kivezetne, nekünk nem tetszik, vagy nincs nyunkre. De ott, ahol az ország sorsának létfontosságai vagyunk, ott tanácsalannul nem szabad megállni sóha. Ott, ha egyszer világosan áll előtünk, hogy mi az ország érdeke, ott rá kell lépni arra az egyetlen utra, amely létezik, tekintet nélkül arra, hogy ódiomot, megtámadtatást, talán gyűlölséget veszünk magunkra. Előtte nincs borzasztóbb, nincs lehetetlenebb gondolat, mint azt mondani, hogy látom a bajokat, teljesen kifogástalan minden szabályt respektáló uton nem tudok rajta segíteni, tehát hagyom, hogy azok a bajok pusztítsák a nemzetemet tovább és nézem, hogy a pusztulás hogy végi el munkáját tovább. Ez lehetetlenség! Ha a magyar nemzetből ki nem halt a létfontartás őstöne, a bizalom saját élete és jövője iránt, akkor ennek a nemzetnek meg kell ragadnia azon egyedül rendelkezésre álló eszközöket, amelyek ezen bajokból kivezetnek.

Milyen tisztelt uraim! Megsértettük a szabályt! Igon! (Felkiáltások: Jól tette! Olvasni! Ideje volt!) Nem törvény, (Felkiáltások: Nem bizony!) hanem szabályt, amit parancsoló szükség nélkül megsérteni szintén súlyos hiba lett volna, de megsértettük akkor, amikor hosszú évek keserű tapasztalatai belbizonyították, hogy ezen szabályok pontos megtartása mellett a politika ügyét sikerrel nem szolgálhattuk tovább; megsértettük akkor, amikor ezen szabályok pontos betartása az ország kardinalis törvényeinek megsértésére vezeték már ismételt a nemzetet. Megsértettük egyzer azért, hogy a törvények uralmát és által állandóan biztosítsuk, hogy szeljeltejük a hipokriszának azt az egész világot (Zajos helyeslés, helyeslés és taps), amelylyel közéletünket belalózták és az ország közvéleményét tévutra vezetni és tésvedése ejteni igyekeztek. (Zajos felkiáltások: Ugy van! De nem lehet ám!) Megsértettük azért, hogy élő valósággá tegyük ismét az alkotmány lényegét, a nemzeti akarat érvényesülését, élő valóságá mindazt, amit apánk lángoló honszerelme, önfeláldozó bölcsesége és halál-megvető áldozatkészsége s a szenvedések hosszú éveit át kitartó türelme és hazafiai szívóssága biztosított számunkra. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Sokszor adott már kifejezést annak a gondolatnak, minő személyvesztés rejlik abban, ha az ország politikai pártjai közül az egyik igyekszik az 1848 nagy emlékeit a maga számára lefoglalni. Közkinészt képezik az 1848 nagy emlékei és nagy alkotásai az egész magyar nemzetnek és nem szabad azokat egy párt számára lefoglalni. De azért abban a sajnálatos helyzetben vagyunk ma, hogy ezeket a közkinéseket ma egy párt védelmezi, ezektől a közkinésektől egy párt száll síkra, az a párt, amely a parlamentarizmusnak, amely az alkotmányosságnak lényegét igyekszik ezen veszedelmek között megmeníteni. Ma felemelt föl és nyugodt öntudattal mondhatjuk azt, hogy ne vegye az 1848-at ajkaira olyan ember, aki most, a parlamentarizmus e veszedélyes pillanatában, most, amidőn valóban kockázt forog mindaz, az 1848-ban megalkottatott (Felkiáltások: Nem engedjük odaveszni!), az akkori alkotások védelmére segítségünkre nem siet. (Élénk tetszés.)

Ezek azok a gondolatok — ugyonnd — amelylyel parancsoló kötelezősége tette, hogy belemenjen a küzdelembe, amelyek arra bírták, hogy erejének végső megfeszítésével üsségédet nem ismerje, küzdje azt végig. E küzdelemben kötelezősége teljesíteni fogja. A siker — így szölt — nem az én kezében van, a siker attól függ és semmi egyéb-

től, hogy sikerül-e ebben a harcban, a nemzet nagy érdekének ezen áldozatrakész szolgálatában tette öbrésztani a magyar nemzeti társadalmat. (Felkiáltások: *Ott leszünk!*) Tette hívti fel mindazokat, akiknek vesztien ivalójuk van ebben az országban, akik igazán élő ragaszkodással viseltetnek a magyar szabadság, a magyar alkotmány, a nemzet jövője iránt. Azok a jelenségek, amiket a közelmúltban tapasztaltunk és most legutóbbra is itt az önkélfeljövetele felemelő bizonyosság tesznek azon nagy igazság mellett, hogy a magyar nemzetből nem halt ki a hazaszeretet, nem halt ki az a böles elhatározás, amely nehéz pillanatokban mindig rávezette a helyes utra és ott tette készen, energiával vitte harcba a nemzetet. (Élénk helyeslés.) Azzal a kérréssel fejezi be szavait, hogy ebben a harcban tartásnak ki a szolnoki szabadelvűek azzal a lelkesedéssel, amely idehozza őket. Tartásnak ki abban a tudatban, hogy nehéz viszonyok között, amilyenek talán évtizedekig sem fognak visszatérni, az isteni gondviselés a szabadelvűpárt kezébe adta az alkalmat, hogy megvesse egy egészösösből politikai fejlődésnek az alapját, hogy súlyos mulasztást követne el az ország érdekeivel szemben, ha meghátrálna e közelelenség teljesítése elől és hogy a teljesített kötelelenség büszke öntudatával fog erre a harca vissza-gondolni. (Percéig tartó, megmegülő lelkes éljenzés és taps.)

A banket.

Este a Royal-szálló termében 500 terítékű lamát adott a jász-nagykun-szolnokmegyei szabadelvűpárt a kormány tiszteletére. A lakomán jelen voltak Tisza István gróf miniszterelnök, Berzeviczy Albert dr. közoktatásügyi miniszter, Nyíri Sándor honvédelmi miniszter, Gromon Dező és Sándor János államtitkárak, Bánfi Gábor és Vojnics István báró, az országgyűlés szabadelvűpárt alelnökei, dr. Kiss Ernő, dr. Nagy Sándor országgyűlési képviselők és a küldöttség tagjai.

Előnek Beniczky Géza, a jász-nagykun-szolnokmegyei szabadelvűpárt nevében és régi barátság kötelelkeire hivatkozva köszöntötte fel a miniszterelnököt és a kormány tagjait. (Leles éljenzés.) Ezután Tisza István szólalt föl. Magyarország, ugymond, csak akkor marad meg Magyarországnak és ez a nemzet csak akkor töltheti be azt a nagy hivatást, ha minden egyes polgárát át meg áthatja az áldozatkész hazafiság tudata, az a komoly férfiakhoz illő idealizmus, amely nem frázisokban, de munkában, becsületben, hűségben kötelelselfeljesítésben nyilvánul meg. És ha valaha idejérték ezek az igazságok, éppen napjainkban azok, amidőn mi munkára, kötelelselfeljesítésre, a nemzet nagy érdekeinek, az ország ezredéves alkotmányva valódi lényegének és sarkalatos alapelveinek megszilárdítására és fenntartására vállalkozunk és amidőn a jelszavainak, a frázisoknak egész tengerével találjuk szemben magunkat. Ne törődjünk ezzel az áradattal. A nemzetet, a maga előrehaladó útjában azok feltartóztatni nem lesznek képesek. Ne hagyjuk megláncolni munkára hajló két kezünket semmiféle előítéletek, semmiféle jelszavak, semmiféle látszat által, használjuk azt igazán és dobjuk egy megvető mosolylyal félre mindazt a mesterséges akadályt, amit e nemzetnek előre török útjában gördíteni akarnak. A kölesősös becsülés, az a kölesősös bizalom tartson össze bennünket és vezesse ezt a nagy és szent ügyet dhalra. (Riadó taps, éljenzés és taps.) Daniel Gábor Alhassy Imre grófra emelte poharát. Berzeviczy közoktatásügyi miniszter a távollévő gróf Szapáry Gyulát köszöntötte fel.

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter *Szolnokmegye szabadelvű polgárait, Kludik polgármester és Lengyel Antal a miniszterelnököt* köszöntöttek föl.

Szapáry Gyula — Tisza Istvánhoz.

Tisza István gróf miniszterelnök ma délután a következő táviratot kapta Abbázából: „Csatlakozom a megveji párt küldöttségének üdvözlétéhez és örvendek, hogy ezen tiszta magyar vármegye oly lelkesedéssel karolja fel politikád támogatását.

Szapáry Gyula.

A szabadelvűpártból.

Este hét óráját eléggé látogatott volt a szabadelvűpárt klubhelyisége, maga Tisza István miniszterelnök is korán ott volt Nyíri és Hieronymi miniszterekkel, de félhárom később a miniszterelnök a honvédelmi miniszterrel elment a Royalba a szolnoki küldöttség banketjére és távozása után csakhamar néptelenné lett a klub, vagy husz-harminc képviselő maradt ott, köztük több nagytekinélyű tagja a pártnak és azok nyilatkozataiból arra lehet következtetni, hogy a képviselőház új ülészeit alkalmassal minden fogják megnyitni. Sokan beszéltek a holnapi konferenciá-

ról is és ezzel apesolatban érintették az ellenzéki körökben kolportált hírt, hogy a Ház megalakulásakor megválasztja a kormány a huszonegyes revíziós bizottságot is. De akik be vannak avatva a kormány terveibe, az értekezlet tárgyról egyáltalán nem nyilatkoztak.

Andrássy Géza gróf nyílt levele.

Gróf Andrássy Géza a rosznyói választókerület országgyűlési képviselője választóihoz nyílt levelet intézett, amelyben a következőket írja:

Haboztam sokáig, ha vajjon azon szabadelvűpártból, melyhez hosszú multam kötöt, kilépjek-e s benn is maradjam mindaddig, míg remélhettem, hogy csak egy fenyegető akció forog fenn a szükséges házszabályrevízió keresztülvitelére; de miután a kormányelnök tovább ment és megtörtént a folyó évi november 18-iki ülésben a Daniel-féle javaslat keresztülrészakolása: minden habozás nélkül kiléptem a szabadelvűpárt kötelelkeiből; megtettem pedig ezt már azért is, mert nem akartam, hogy oly jog- s alkotmányosság-társul egy Andrássy segokezzék. Azonfelül ily erőszakos eljárás veszélyeztetni a jogrend alapját, hasznos eredményt pedig sohasem hozhat létre; onnélfogva lelkiismeretem nem engedte, hogy gróf Tisza István ebben tánoagassam, ámbár sajnálom, hogy ő, kiben a tehettség az erélylyel párosul, fanatikus meggyőződésében alként cselekedve, politikai öngyilkosságot követ el. De nem esaklakozom az egyesült ellenzékhez sem, mert felséges urunk és királyunk iránti mély hódolatom nem engedi, hogy szem lyét ily harcba vigyem.

Apponyi és Bánffy Löcsén.

Apponyi Albert gróf a kíséretében lévő képviselőkkel Kalkápolnárol, ahol szerdán este a Schalkházban volt 300 terítékes banket, melyen Apponyi nagy lelkesedéssel fogadott beszédében ismertette a politikai helyzetet. Kassáról Apponyi Albert telóra utazott.

Bánffy Dező báró 8 óraker érkezett Iglóra. A pályaudvaron több száz főre menő tömeg várta és lelkesen tüntetett mellette. Bánffyt az iglóiak nevében Rottenberg Márton üdvözölte nagyhatásu beszédében. Bánffy és a kíséretében volt képviselő a Vigadóba szálltak. A diákok tüntető felvonulást rendeztek, melyet azonban a rendőség szétoszlalt. Apponyi Albert gróf délelőtt 11 óraker érkezett meg Szamassa János, Zmeskál Zoltán és Hammersberg László képviselő társaságában. A berobkoló vonatot zajos éljenzésekkel és kalapengetésekkel fogadta az ezreke menő közönség és hosszasan tüntetett az ellenzéki képviselők mellett. A nagyközönség nevében Rottenberg Márton, az ifjúság részéről pedig Liszkay eperjesi jogásznélkü üdvözölte Apponyit, aki nagy tetszéssel fogadott rövid beszédében mondott köszönetet.

A városba bevonulva a menet a honvédelmekhez érkezett, amelyet Apponyi ezreke menő tömeg ovációjától kísérve megkoszorozott.

A Vigadóban tartott banketten lelkesen ünnepelelték az ellenzéki vezérferfiakat, Bánffy Dező bárót, Apponyi Albert grótot, akik nagyhatásu beszédében foglalkoztak a politikai helyzettel. Kivülök a többi ellenzéki képviselő is mondott beszédet.

Lélekre két óraker érkezett meg a vonat a vendégekkel. A polgárság ezreke menő tömege itt is szorongott a pályaudvaron és perezekig tüntetett Bánffy és Apponyi mellett. Lederer Miksa üdvözölö beszédére Apponyi Albert gróf, majd Bánffy Dező báró felelt és ezután gyönyörű menetben vonultak a városba, amelynek minden házán nemzeti színű lobogó lengett. Délután három óraker tartották meg a tiltakozó népgyűlést, melyen az ezreke menő löcsői polgárok mellett, a szomszéd helységek küldöttségei is megjelentek.

A népgyűlést Karossy Jenő nyugalmazott honvédelezredes nyitotta meg, akinek ajánlatára egyhangulag Majnák Gedeont választották meg elnökül. Előnek Noss Gyula szöött és ismertette a politikai helyzetet. Kiemelte, hogy komoly munka helyett, amelynek a választói jog reformálására és a közigazgatás javítására kellett volna kiterjedni, Tisza miniszterelnök lehetetlené tette a parlament működését, mert alkotmánytörést követett el az idegen határoler érdekében.

Bánffy Dező báró beszédében ócs szavakban ítélte el a miniszterelnök politikáját, amelylyel ugy katonai, mint gazdasági téren a magyar érdekek érvényesülését akarja lehetlenné tenni. Azért szövet-

kezett az ellenzék, hogy a miniszterelnöknek ezt az munkáját meglihusítsa. Örömmel látja, hogy a magyar nemzet többsége azok mellett nyilatkozik meg és foglal állást, akik e nemzet érdekeit akarják szögálni, akik ez ország gazdasági fellendülését akarják megteremteni és másrészt a magyar nemzetet megillető jogoknak, mint a magyar nyelv jogának katonai téren való érvényesülését lehetővé akarják tenni. (Zajos éljenzés.)

Apponyi Albert gróf tartott erre éljenzés és taps által többször megcsakított nagyhatásu beszédet, melyben vázolta az ölkövetett házszabályértés jelentőségét és kimélelde szavakban ostromozta a parlamentáris védelemre szabdötött esendőrégi intézményt. Fejtgette ezután a házszabályok alkotmánybízostító szerepét és azt, hogy arról mikép gondolkodtak a negyvenéveszadiki törvényhozók. A választói zajos helyeslése mellett jelentette ki, hogy az ellenzék magávé tette a választói jog kiterjesztését és titkos szavazást követel az oly sok pressziókat kiélt állami és törvényhatósági tisztviselő részére. Felhívja a tisztviselőket, hogy amint a fizetésfelémelés kérdésében szolidárisan fogtak, szálljanak síkra most is, amikor a nemzet legbecesebb kincséről, alkotmányának integritásáról van szó. Teljesítsük kötelelselfelgünket — ugymond — ha nem akarjuk, hogy ellopják fiaink sirjainkat. (Hosszszantartó éljenzés.)

Zmeskál Zoltán töt nyelven ismertette a politikai helyzetet. A csak nemétil tudó polgárookra való tekintettel pedig német nyelvű felszólalás is volt.

Ezután felolvasták az ország minden részéből beérkezett üdvözölö táviratokat, majd elfogadtak egy határozatai javaslatot, mely elítéli a kormány eljárását és bizalmat szavaz a szövetkezett ellenzéknek. Ezzel a népgyűlés szöbet ért. A több ezer főnyi tömeg a Kossuth-szoborhoz vonult, melyet megkoszoruztak. Este nagy társasvácsora volt, melyet Bánffyt, Apponyit, Hammersbergot, Zmeskált, Samassát lelkesen ünnepelelt.

Ellenzéki gyűlések.

Székesfehérvár: A székesfehérvári ellenzék pártjai ma tiltakozó népgyűlést tartottak, melyre a fővárosból lerándultak Zichy Jenő gróf, Zichy Aladár gróf, Bartha Miklós, Ugron Gábor, Koller Tivadar és Horváth Gyula orsz. képviselők. A népgyűlésen Nagy Ignác dr. elnöki megnyitója után Kenney Gyula határozatai javaslatát fogadták el. Ezután Zichy Jenő gróf, a város képviselője beszélt és utána Bartha Miklós. Beszéltek még Zichy Aladár gróf, Horváth Gyula és Ugron Gábor. A vendégek este visszautaztak Budapestre.

Komárom: A komáromi ellenzék tiltakozó népgyűlést tartott, amelyen Thyly Ferenc, Hentaller Lajos és Hilbert Károly képviselők jelen voltak. Határozatai javaslatot fogadtak el, amelyben az egyesült ellenzék üdvözölte.

Török-Becsse: Török-Becsén ma az ellenzék tiltakozó népgyűlést tartott, amelyen fővárosi ellenzéki szönek nem vett részt.

Szegárd: Boda Vilmos, a szegárdi válaeztkerület orsz. képviselője ma tartotta itt beszámoló beszédét. Boda az országgyűlési helyzetet ismertette és megkölta, miért csatlakozott a szövetkezett ellenzékhez.

Szombathely: A szövetkezett ellenzék ma délután népgyűlést tartott, amelyen Sághy, Günther, Baráth, Kovács Pál, Eilner és Förster képviselők voltak jelen. Förster Ottó indítványára megalakult a vasvármegyei szövetkezett ellenzék Szombathely szöpponttal. Szöll Kálmán magatartását a népgyűlés helyesléssel fogadta.

Arad: Az ellenzék gyűlése a ligetben folyó le nagy néptömeg részvételével. A szövetkezett ellenzék Miksa Imre, Urmány Nándor, Nagy Sándor (nagyalái) és Molnár Akos képviselőket küldte ki. Müller Károly pártelnök lelkesítő beszéde után a képviselők buzditókat csatlakozásra a népet, mire Bolányi Dező beszélt a szocialisták nevében. A köggyűlés egyhangulag elfogadta a Benedek Arpád által előterjesztett tiltakozó határozatai javaslatot.

Besztercebánya: A szövetkezett ellenzék népgyűlést ma tartottak meg Balhidy Tivadar és Stankovszky Valér országgyűlési képviselők részvételével. Dében bankett volt és déután 4 óraker volt a népgyűlés, amelyen sokan hallgatták meg a képviselők szönekait.

Szigetvár: Ma volt Szigetváron a Zrinyitérén az ellenzéki népgyűlés Olay Lajos, Egré Dező és Nesi Pál szönekokkal a központi szövetkezett ellenzék megbízásából. Határozatai javaslatot fogadott el, amely elítéli a november 18-iki határozatot.

BELFÖLD

Az új anyakönyvi kivonat. Az állami anyakönyvi törvény módosításáról szóló novella 1905. január 1-én lép életbe. Ettől kezdve nem jegyzőkönyv szerkesztési, hanem rovatos alakú anyakönyvek lesznek és számos oly adat bejegyzését kihagyják, mely eddig kötelező volt. A végrehajtási utasítás most készült a belügyi és igazságügyi minisztériumban és legközelebb kezebe kerül a szaktanácskozány és a kibocsájtandó utasítások tárgyában. Ezután hamarosan közzéteszik az életbelépítő rendeletet. Az új intézkedések között igen fontos, hogy ezután az anyakönyvi bejegyzésekről nem kell szövezerinti kivonatot adni. Általában az anyakönyvi kivonat a bejegyzési tartalomnak megfelelő, de nem szövezerinti lesz és így ha az eredeti bejegyzés később kizárattatott, vagy kiegészített, az anyakönyvi kivonat csak az utóbbi kiegészített tartalomnak kell hogy megfeleljen. Ez az intézkedés a humanizmust is szolgálja. Így az elismert és utólagos házasság utján törvényesített gyermekek nem lesznek kénytelenek születésük társadalmi bélyegét születési okmányaikon és ennek hátrányos következményeit egész életükön át viselni, habár az eredeti hiba később jóváhírtatott is. Mert ezek mostantól kezdve mint törvényes születésűek fognak szerepelni születési bizonyítványaikon. Természetes, hogy jogában áll az érdekelteknek szövezerinti anyakönyvi kivonatot is kérni.

O. M. G. E.

Budapest, december 8.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ma délelőtt tartotta meg évi közgyűlését gróf Desseffy Aurél elnöke alatt s az egyesület tagjainak felette nagy érdeklődése mellett. A gyűlésen, melyen Malffy Géza államtitkár képviselte a földművelésügyi kormányt, hosszas és helyenkint izgatott vita folyt a vámkérdés fölött. Desseffy elnök nagy beszéddel nyitotta meg az ülést, majd Jaszenszky Pál adta elő az igazgató-választmány jelentését, amelynek bevezető részében a vámpolitikai kérdése érintve van. Itt fejlődött ki a nagy vita, melyben Mérey Lajos, Kossuth Ferenc, gróf Zselénski Róbert, Ugron Zoltán, gróf Széchenyi Imre, Emödy József, Rubinek Gyula és Sándori Rezső vettek részt. A vita azzal végződött, hogy elfogadták Emödy József indítványát, vagyis kimondták, hogy tudomásul veszik az O. M. G. E.-ben többször jutott álláspontot, mely a közös vámterületi alapon való rendezést kívánja, de csak az 1899: XXX. törvények garanciális intézkedéseinek, továbbá a Széll-Körber-féle kiegyezési tervezet és az új autonóm vámtarifá betartásával, anélkül, hogy a közös alaphoz fanatikusan ragaszkodnának.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ma tartotta közgyűlését. Gróf Desseffy Aurél elnök, délelőtt tíz órakor nyitotta meg az ülést, nagy beszédben számolva be a múlt év gazdasági eredményeit.

Beszédben mindenképp azt hangsúlyozta, hogy az elmúlt év a gazdálkodásra nézve, nehéz esztendő volt. A szemérmelés árában husz millió deficit mutatkozott s a takarmányhiány nehéz probléma elő állította a gazdákat, úgy, hogy a marhatenyésztés a kisbirtokok körében egy ideig nem fog ugyanazon módon fejlődhetni, mint eddig. Az elnök ezután az általános közgazdasági helyzetéről nyilatkozott, konstatálva, hogy a gazdasági bizonytalanság épen olyan ma, mint volt egy év előtt. Námuszóvetésünk nincs megkötve Ausztriával s az 1899: XXX-ik törvények sincsen végrehajva. Egyetlen pozitív alkotás a kereskedelem-politika terén az olasz szerződés. A német szerződés dolgában van ugyan remény arra, hogy a vámháborút el fogjuk kerülhetni, de nem vagyunk tájékozva a szerződés módzatairól s felő, hogy az nem lesz érdekelteknél megfelelő. Fejlesztés ezután a német szerződés nagy fontosságát. Statisztikai adatokkal bizonyította, hogy az összes német kivitelnek 30 százaléka agrár-termékekre esik. Ezzel szemben a bevétel Németországból 695 millió korona értéket képvisel. A két terület közti nagy forgalom alapján reményli, hogy találati fog bizonyos mód, amely által a stabilitás a két vámterület közt helyre fog állíthatni. Felette érdekes gróf Desseffy beszéde-

nek azon része, melyben azt fejtegette, hogy a Németország felől nyomás ellenében mi úgy bánjunk a keleti államokkal, ahogy mi velünk bánik a művelt Nyugat. Üdvözlő tehát az Omge választmányi ülésének azt a minapi határozatát, hogy felir a kormányhoz a szerb, román és orosz kereskedelmi szerződésnek fölmondása érdekében. A mai helyzetben legalább az utolsó piacot, Ausztriát ügyeljük megvárni, s ezért törekvünk az egyesület arra, hogy a vámszövetség föntartassék, mert nem marad más mód, mint az utolsó piac kihalásáig.

Ezután az elnök a vasúti tarifa kérdésére, a szövödezetek ügyére tért ki és az egybegyűltek lelkes éljenése közl fejezte be érdekes beszédét, mire az igazgató-választmány tagjainak ejtették meg a választását, az igazgató-választmány jelentése kapcsán nagy vitát folytattak a vámkérdésről, melyhez elcsönek Mérey Lajos szölt.

Hibáztatta, hogy a jelentés óva inti a gazdákat, hogy a vámterület kérdését politikai szempontból mérlegeljék. Az önálló vámterületre át kell térni s nehogy ütközöponok legyenek az egyesület életében, jelentse ki a közgyűlés, hogy a vámkérdésben nem akarja befolyásolni a gazdák nézetét.

Kossuth Ferenc szölt ezután. Hozzájárult Mérey fejtegetéséhez. Lehetetlennek tartja, ha különösen a most folyó kereskedelmi szerződés tárgyalásokra tekintünk, hogy a gazdasági kérdésekbe bele ne vigyük a politikát. Gróf Zselénski Róbert kijelenti, hogy régebben ő is a külön vámterület híve volt, mert annak idején a magyar mezőgazdasági termékeket el lehetett a külföldi piacokon helyezni, ma azonban teljesen Ausztriára vagyunk utalva. Lehet, hogy rövid idő múlva eljön a külön vámterület ideje, de most vessédelmes volna átérni arra. A magyar állam ereje a magyar gazdák ereje a közös vámterület ma a gazdák erősítésére szolgál Meggyöződése, hogy ha sikerül Ausztriával oly szerződést kötni, amilyent Széll Kálmán kidolgozott, a magyar gazdálkodásunknak hátrózzalton előnyére szolgálna. Kéri azért, hogy a közgyűlés foglaljon állást a közös vámterület mellett.

Kossuth Ferenc az előtte szölt szavaira reflektálva, kijelenti, hogy a magyar nyesternyeneknek addig volt piaca, amíg a szabad kereskedelmi irányzat uralkodott. A mai vádvasmi irányzatnál a leghevesebb volna, ha vámkedvezményekkel iparkodnánk a piacokat megtartani. Ausztria kapcsolatában azonban ezt nem tehetjük, mert neki a miénkkel ellentétes érdekek vannak. Illuziónak tartja a reményt, hogy a Széll-féle kiegyezést valaha Ausztriában elfogadják. Ugyanaz lesz a sorsa, ami a Bányai-Badeni-féle kiegyezésnek.

Ugron Zoltán a gróf Zselénski álláspontját fogadja el, annál is inkább, mert a múltban épen az önálló vámterület hívei tördötek leghevesebbet a magyar gazdák érdekeivel. Sándori Rezső az önálló vámterületet nemzeti és hazafias szempontból tartja különösen szükségesnek. Kéri, hogy a közgyűlés foglaljon állást a külön vámterület mellett.

Gróf Széchenyi Imre megjegyzi, hogy az O. M. G. E. falain belül sohasem volt arról szó, hogy az önálló vámterület hívei hazafiatlanok — vagy megfordítva. Kossuth Ferenc nem szölt arról, hogy ha az önálló vámterületet ipari szempontból sürgetjük, épen azoknak az államoknak tudunk legkevesebb koncessziót adni, amelyekre mint mezőgazdasági terményfogyasztó államokra szükségünk van. Szerinte a magyar mezőgazdaság nagyon megszínklene az önálló vámterületet bár ennek előnyeit kétségtelesen. Ajánlja, hogy a Mérey indítványát fogadják el s a vámterület kérdését hagyják nyílt kérdésnek, a közgyűlés se egyik, se másik irányban állást ne foglaljon.

Emödy József az thizi, hogy Magyarország szívóbb óhajja az önálló vámterületet. Az eltérés csak a módban és az időben van meg. Bizonyosnak tartja, hogy amint Ausztriától elváruunk, Ausztria siet az oroszországi termékeket behoztatni, mi pedig saját zsírunkban fulhatunk meg. A következő indítványt terjeszti elő:

„A közgyűlés kimondja, hogy az évi jelentést tudomásul veszi azzal a megjegyzéssel, hogy azzal tagjai politikai meggyöződésének előbévágni nem óhajja. (Helyeslés.)

Rubinek Gyula rámutat arra, hogy Kossuthnak is az volt a nézete egyik idei beszédben, hogy a vámterület kérdése tisztán gazdasági kérdés. Nem osztja Széchenyi álláspontját, hogy a vámterület kérdését hagyjuk nyílt kérdésnek, nem pedig azért, mert akkor, amikor ez vita tárgyát képezte, egyetlen egy gazdasági egyesület kivéve mind a közös vámterület hívének vallotta magát. Abban az esetben, ha a Széll-Körber kiegyezés létre nem jöhet, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is arra az álláspontra helyezkedett, hogy térjünk át az önálló vámterületre. Hogy az a kiegyezés jó, azt Kossuthnak ama szavai is bizonyítják, hogy ez Ausztriában soha keresztil nem megy. (Helyeslés.)

A közgyűlés erre egyhangulag hozzájárult Emödy József indítványához. Ezután Somsich Andor kihirdette a választá-

sok eredményét, majd Jaszenszky Pál titkár tette meg jelentését, melyet a közgyűlés elfogadott.

A közgyűlés a késő déli órákban ért véget.

KÜLFÖLD

Az osztrák helyzet. Bécsi tudósítónk azt jelel, hogy Körber miniszterelnök utolsó kudarcát megingatták állását és olyan férfura vár a parlamenti válság megoldása, akinek békítő kísérleteit minden pártban, a csehek is, a németek is szívesen fogadják. Hir szerint Schönburg herceg Körber előzetes megvárdezése nélkül tette meg a házszabály-revizóra vonatkozó indítványát az urakházában és úgy ez, mint az a tény, hogy Körber egyszer sem jelent meg a királynál huzamosabb budapesti tartózkodása alatt, szintén a mellett bizonyít, hogy Körber nagyon rövid ideig lesz még Ausztria miniszterelnöke.

A szerb kormányválság. Belgrádból táviratozták: Gruics tábornok tegnap délután új kabinetet alakított és este megint letette a kabinetalakításra nyert mandátumát. Ezzel még jobban őszekuszálódott a kormányválság kérdése. Pedig Gruics már megegyezett a mérsékelt radikálisokkal, nagyjában össze is állította kabinetjét, csak az igazságügyi és kereskedelmi tárcára nem tudott még embert találni. Estére egyszerre azt a hír terjedt el, hogy Gruics a kabinetalakításra nyert mandátumát letette. Ez elhatározásának oka nyilvánvalóan az, hogy nem tudott magának a skulptinában pozitív többséget biztosítani. A miniszterjelöltek egyike maga vállalta be ma, hogy a többség nem igen megbízható, nevezetesen nem számíthat megbízható többségre az a kölesör, amelyhez Paocu ragaszkodik. Gruics elhatározásáról jelentést tett a királynak. A király magához rendelte a skulptina elnököt. Még egyszer megkísérlik a koalíciós kabinetalakítást, mely mindkét radikális pártból fog állani. Ha ez a kísérlet nem sikerül, a skulptina feloszlatása elkerülhetetlen.

Belgrád, december 8.

A király délelött magához hívta a független radikálisok vezetőit, hogy még egyszer megkérdezze őket maguktartása iránt. Kijelentették, hogy minden kölesőnek ellene szavaznak és visszautasították a kormányalakítást is. A király ezután Paucis-ossal, Paucival és Proticsossal értekezett. Déután a két radikális klub ülést tart, amelyben elhatározzák, hogy még egy koalíciós kísérletet tesznek-e, vagy pedig nyomban felozlatják a skulptinát.

Belgrád, december 8.

Péter király ma délelött a tuzsö radikálisokkal tanácskozott, akik nem hajlandók kormányt alakítani, a mérsékelték pedig számarokkal kevesebben vannak, semhogy kormányalakításra képesek volnának. A skulptina felozlatását holnapra várják.

Konfliktusunk Törökországgal. A porta már régen gyanus szemmel nézi az európai államok törökországi postahivatalainak működését és akárhányszor megtörtént, hogy a török hatóságok erőszakkal bontották fel a postacsomagokat. Ilyen eset miatt Törökország most újabb konfliktusba keveredett monarkhiánkval. Konstantinápolyi nagykövetségünk ismételtlen meg-reklamálta az ügy elintézését és követelte a vélekes török hivatalnok eltávolítását és miután kielégítő választ nem kapott, e hónap 5-én Calice báró erőlyes hangu ultimátumot nyújtott át a portának. Egyidejűleg intézkedések történtek; hogy több hadihajó, köztük az Árpád, Szigelvár és Zenta elinduljon a levantei vizekre.

London, december 8.

Ausztria-Magyarországnak Konstantinápolyba küldött ultimátuma aránylag csekély feltüntetést keltett a török fővárosban. Még rövid idő előtt minden külügyminisztériumban aggodtak és a tőzsdéken árfolyam-hanyatlás készült, de ma előrelátható, hogy a porta délig teljesíteni fogja a követeléseket.

Bécs, december 8.

Illetékes részről kiszivárgott, hogy a Törökországgal való bonyodalom elsimult.

Az orosz flotta pusztulása.

Budapest, december 8.

A port-arthuri hajóhad végsőt vonaglott. Teljes épségben még csak egy hajója vesztegel a kikötőben, a „Sebastopol”, az is szomorúan várja, mikor sújt le rá a vézetes bomba, amely megszünteti életképességét. A többi orosz hadihajó pedig oly állapotban van, amely lehetlenné teszi további használatukat. Nem lehet a port-arthuriakat azzal vádolni, hogy könnük szájkadályát nem védelmezték az orosz lobogót; bátorságuknak, önfeláldozásuknak, halálmegevetésüknek, de még harci készségüknek és tudásuknak is nem egyszer ékes tanujelét mutatták a hathónapos üdáz küzdelemben. Nem volt szerencsésük. S a vadonatúj, kemény páncéltól övezett büszke hajók egyenként pusztultak el hősi legénységükkel együtt. Csak hat hadihajó maradt épségben, hogy tényleg ott vesztegessen a kikötőben. Mert mit is tehetett volna a japán flotta túlyomó erejével szemben! Most azonban ez a hat utolsó hajó is — egy rájéküldése. De a részletek még nincsenek megállapítva. A tengerészeti minisztérium a fekete-tengeri flotta egységét akarja a haterre küldeni, de Lamsdorff övökodik a Dardanellakérdést ismét felvetni és a óar is hasonló véleményen van. Egyelőre a balti flottát két új páncélos hajóval fogják megerősíteni. Január végéig vagy február elején 6 páncélos hajót, 6 cirkálót és 30 torpedót fognak a keletázsiai vizekre küldeni.

Uj orosz flotta.

Berlin, december 8.

A *Tagblatt*-nak táviratozzák Pétervártól, hogy elvileg el van határozva még egy segédhajóraj elküldése. De a részletek még nincsenek megállapítva. A tengerészeti minisztérium a fekete-tengeri flotta egységét akarja a haterre küldeni, de Lamsdorff övökodik a Dardanellakérdést ismét felvetni és a óar is hasonló véleményen van. Egyelőre a balti flottát két új páncélos hajóval fogják megerősíteni. Január végéig vagy február elején 6 páncélos hajót, 6 cirkálót és 30 torpedót fognak a keletázsiai vizekre küldeni.

A hull incidens.

London, december 8.

A Doger-bank ügyének tárgyalására legközelebb Párisban összehívott bizottságba angol részről kineveztek biztosul sir *Baumont* altengernagyot továbbá sir *Edvard Fox* mint történelmi tanácsost, továbbá *Hugh O'Bejone* párisi nagykövetségi tanácsost.

HIREK

Budapest, december 8.

— **Az utolsó udvari vadászat.** A király szombatán reggel 5 óra 30 perckor utazik Gödöllőre Bácsba. Tegnap este volt ebben a szezonban az utolsó udvari vadászat, melyen 5 felsegén kívül részt vettek: *József Ágost* főherceg, *Lichtneshtien* herceg, első főudvarmester, *Paar* gróf főhadsegéd, *Gonzai* mári szárnység, *Kerzl* dr. udvari orvos, *Heyer* Ödön főszolgabíró, *Nick* főszámgazgató és *Pellera* fővadászmester. A vadászat *Valkón*, a gödöllői udvari vadászterület ez aranybányájában volt s délelőtt 10 órától délután fél 4 óráig tartott. Területekre került tömérdek apróvad, két nagy vadkan és egy szarvastehén. Ó felsegő különös jókedvben volt és estig résztvett a vadászatban.

— **A spanyol király Párisban.** Párisból táviratozzák: Hír szerint végleg megállapították, hogy *Alfonz* spanyol király a jövő év április havában Párisba jön. A király azonban Párisból közvetlenül visszatér Madridba és nem megy onnan se Londonba, se Bécsbe, amint erről előbb szó volt.

— **Immakulata-ünnep.** A budapesti tudományegyetem hitudományi kara és a katolikus egyetemi ifjuság a Szűz Mária szeplőden fogantatásáról szóló dogma kihirdetésének féléveszadas jubileuma alkalmából az egyetemi templomban ma délelőtti ünnepi istentiszteletre gyűlt egybe. Az ünnepi istentisztelet *Prohászka* Ottokár szentbeszédével kezdődött, gyönyörűen fejtegetvén az ünnep jelentőségét. A beszéd után *Steinberger* Ferenc kanonok szemünáriumi kormányzó fényes segédlettel nagyünnepi celebrált. *Jayvancsek* fényes istentisztelet volt ma délelőtti a budavári koronázó Mátyás-templomban. Az ünnepi nagy misét dr. *Kohl* Medárd püspök tartotta fényes segédlettel.

Diszes közönség vett részt az Angol kisasszonyok Immaculata-ünnepén is, amely gyönyörűen feldisített és kivilágított templomban folyt le. A templomot a villamosági áramerőket és berendezéseket ellenőrző társaság világototta ki nemes izléssal és remek fényhatásokkal.

— **Mechwart András ünneplése.** Tegnap ünnepelte *Mechwart* András, a Ganz-gyár alelnöke, 70-k születésnapját s ebből az alkalomból egy a Ganz-gyár tisztviselői, valamint azok a körök és társulatok, melyekben *Mechwart*-nak vezetőszeretése van, imleget ovációkat rendeztek tiszteletére. A Ganz-gyár tisztviselői nagyböszbású márványtűmbbe helyeztet plaketteket készítettek *Mechwart* Andrásnak. A művészi ajándékot, mely *Róna* József alkotása, a Ganz-gyár tisztviselőinek küldött. sége adta át az ünneplésnek és ez alkalomból *Asbóth* Emil vezérigazgató és *Schüller* Miksa igazgató intéztek beszédeket *Mechwart*-hoz, aki meghatóttan mondott köszönetet a figyelemért. A Ganz-gyári dalárda az est folyamán szerenádöt adott *Mechwart* Andrásnak, s felajánlotta neki, mint a dalkör tiszteletbeli elnökének, a dalárdák ékköveket díszített líráját.

— **Evangélikusok egyetemes gyűlése.** A magyarionai ág. hitv. evang. egyház egyetemes közgyűlése ma délelőtti folytatta november hónapban megszakított tanácskozásait *Prónay* Dezso báró egyetemes felügyelő és dr. *Baltik* Frigyes püspök gyűlés elnöke mellett.

Székely Kornél dr. egyetemes ügyész előterjesztette és ismertette az alapítványokról szóló szabályrendeletet, melyet a közgyűlés néhány módosítással elfogadott. *Székely* dr. ügyésznek, aki a szabályrendeletet kidolgozta, az egyetemes gyűlés köszönetet azzavazott. *Zsigmondy* Jenő dr. a zsinati bizottság jelenléte adta elő. A bizottság abban a véleményben van, hogy az egyetemes közgyűlés az előző kérdés szabályrendelet után a maga autonóm hatáskörében rendezheti s így zsinati összehívására most sürgősszükség nincsen. De minthogy az egyházi alkotmány némely szakaszai változtatást igényelnek, javasolja a zsinati bizottság, hogy az egyetemes gyűlés elnököt válasszon, akik az egyházi alkotmányt revidálják és a jövő évi egyetemes közgyűlésnek javaslatot tegyennek. A közgyűlés elfogadta a bizottság javaslatát és megválasztotta az elnököt. Így az egyetemes evangélikus zsinat dolgában csak az 1905. évi egyetemes gyűlés fog dönteni. *Baltik* Frigyes püspök imája után *Prónay* báró bekezesztette a közgyűlést.

— **A csipke- és himzés-kiállítás megnyitása.** *Berezvicsy* Albert közoktatásügyi miniszter ma délelőtti nyitotta meg azt a csipke- és himzés-kiállítást, melyet az Általános Közjótékonyági Egyesület a Magyar Nemzeti Múzeum kupolacsarnokában jótékonycélra rendezett. A megnyitásra igen nagy és előkelő közönség gyűlt össze s főleg a hölgyvilág volt nagy számmal képviselve.

Jelen voltak: *Gróf Csáky* Albin, a főrendiház elnöke, *Szalay* Imre, a Nemzeti Múzeum *Radács* Jenő az Iparművészeti Múzeum igazgatója, *Hammerberg* volt kormányzó, *Teleky* Sándor gróf orsz. képviselő, dr. *K. Kippich* Elek miniszteri osztálytanácsos, *Szilik* Antal és dr. *Seemayer* Vilhalm, a kiállítás rendezői; a hölgyek között *Csáky* Albiné grófnő, az Általános Közjótékonyági Egyesület elnöke, *gróf Tisza* Istvánné, *Berezvicsy* Albertné, *Dániel* Ernőné grófné, *Hegedűs* Sándorné, *Peja-csovich* Jolán grófné, *Csáky* Kálmáné, *Hertzka* Elza, *Dárday* Sándorné, *Szendvői* *Dárday* Olga, *Halvány* Károlyné, *Hampel*-*Palsky* Polixena, *Münch* Aurélné, *Csetei* *Herzog* grófné, *Vásárhelyi* *Wodianer* Hugóné, *Scher-Thoss* grófné, *Tormay* Cecília, *Basch* Gyuláné, *Csáky* *Bauer* grófné, *Lánczy* Gyuláné és leánya, *Serényi* Béla grófné, *Truz* Hugóné, *Herich-Tóth*né, *Teleki* Sándorné, *Katona* Bélané. A miniszter *Csáky* Albiné grófné elnök, szép szavakkal üdvözölte, megköszönvén a miniszternek, hogy megjelenésével emelni kívánta a kiállítás fényét. *Berezvicsy* Albert miniszter válaszában kijelentette, hogy örömmel jelent meg, mert méltányolja a kiállításnak egy művészi, mint emberbaráti célját. A miniszter ezután körmenetere indult a kiállításban, mely három termet foglal el. A külföldi és magyar legfinomabb csipkék mellett a népies himzések is igen érdekes gyűjteményben vannak képviselve. A közpüspő teremben pedig ki vannak állítva a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának keleti, főleg ázsiai eredetű csipke és himzés-gyűjteményei. Az érdekes és tanulságos kiállítás naponta délelőtti 9 órától délután 3 óráig van nyitva, a belépő díj egy korona, amelyért minden látogató egy sorsjegyet is kap. A belépődíjakkal befolyt összeg az egyesület jótékonyági céljaira szolgál. A kiállítás január 15-ig marad nyitva.

— **Jókai, Lotz és Padrusz szobra.** Egy művészektől és műbarátoktól álló társaság több szobrot akar emelni az Erzsébet-téren. A társaság ennek a tervnek már megnyerte a közpüspüsi igazgatót is. Tervük az, hogy az Erzsébet-térről a *Szécsi*-féle szökőkút felállítását után több nagyböszbású szobrot állítsanak. A főváros tanácsa már is helyet adott.

Port-Arthur ostroma.

Tokió, december 8.

Az eszásári főhadiszállás tudatja, hogy a Port-Arthurban fekvő orosz hajóknak a nagykaliiberű ágyuktól tegnapi lövöldözéte kitiünő eredményű volt. Megfigyelték, hogy sok lövés talála a *Perezvjet*, *Pobjeda* és *Pallada* nevű hajókat. A *Perezvjet* egyenved 4 órakor kigyulladt. A *Pobjeda* jobboldalt dőlt.

Tokió, december 8.

(Hivatalos.) A hajótűz-tesztület *parancsnoka* jelenti, hogy a 203 méteres donbról tegnap történt vizsgálat azt eredményezte, hogy a *Relvizán* fenékgig sülyedt. A *Pobjeda* erősen jobbra dőlt. A hajó törzse a vízvonallal nyugat felől látható.

London, december 8.

A japánok 203 méteres magaslattól mind határozottabban lövöldöznek Port-Arthur belsejét. A *Daily Telegraph*-nek táviratozza port-arthuri levelezője, hogy az oroszok tíz napon át erőlködtek, minden áron vissza akarták hódítani a 203 méteres magaslattal, de kedden reggel abbahagyták a hiábavaló támadásokat s erre a japánok délután megszállották a 203 méteres magaslattól délre fekvő *Vörös-domb*-ot is. Azt nem lehetett megállapítani, hogy meről ágyuzták a legutolsó napokban a japánok Port-Arthur nyugati kikötőjében az orosz hajókat.

A mandzsuriai harctér.

London, december 8.

A Reuter-ügynökség jelenti az orosz keleti hadsereg főhadiszállásáról Seakingen át tegnapi ke-

két szobornak: a Veres Pálné és a Semmelweis Ignác szobornak, amelyeket a jövő évben akarnak leplezni. Ezeknek kívül a művészek Jókai Mór, Lotz Károly és Padrusz János szobrát szeretnék a parkban elhelyezni. A középítési igazgató most dolgozik a javaslaton, amelyet a szobrok felállítására dolgaiban legközelebb terjeszt a tanács elé.

— **Syveton meghalt.** Egy hónapja éppen, hogy Syveton nacionalista képviselő a francia kamara ülésén arculattolta André hadügyminisztert, hogy lehetetlenül tegye a gyűlött tábornokot a hadsereg vezető állásában. André két hétre rá csakugyan meg is bukott és most azt táviratozzák Párisból, hogy Syveton ma délután meghalt. Párisban óriási szenzációt keltett a dolog és sokan elhízik a nacionalista lapok híresztelését, hogy Syvetont oroszok gyilkolták meg. Barátai, mintha sejtették volna, hogy szerencsétlenség fog történni vele, aggodni kezdtek, mikor ma délután nem jelent meg a kamara ülésén. Lakására mentek s ott megtudták, hogy világitógáz kiömlése következtében meghalt. Felésgye elmondta nekik, hogy ebéd után Syveton bement dolgozószobájába, amelyet gázkandalló melegített. Syveton tudta, hogy délután ülés van a kamarában s mikor látta, hogy férje nem jelentkezik, bement hozzá, hogy figyelmeztesse az ülésre. Egy karosszékben találta férjét, hőrögre, végvonaglásban. Rögöten orvosért küldött, próbálták élesztetni, de minden kísérlet hiábavaló volt. Syveton néhány perccel az orvos érkezése után meghalt. Holnap ejtik meg a vizsgálatot a hatóságok kiküldöttei, de már ma konstataáltak, hogy a gázkandalló gummissöve lecsúsz s ekként került a szoba gázzal. Nyilván Syveton elaludt karosszékében s a belehelt gáztól megfulladt. Syveton Páris város egyik képviselője volt és csakis a múlt hónapban tünt fel, amikor André hadügyminisztert oly durván inzultálta. Az ügy eléggé ismeretes. André tudvalegleg a bíróság előtt kerestett elégtételt és mert Syveton maga is beismerte, hogy előre megfontolt szándékkal követte el az inzultust, ügyét esküdték elé utalták. Holnapra volt kitzüve a tárgyalás, ezért ellenfelei azt híresztelik, hogy Syveton a büntetését való félelmében öngyilkossá lett. Ez a híresztelés azonban épp oly kevéssé igaz, mint a másik, amely orvilkosságról szól. Syveton ugyanis maga biztosra vette, hogy az esküdték fel fogja őt menteni. Erre Syveton jogosultan számíthatott is, mert, mint ismeretes, a volt hadügyminiszter kénkedési rendszerét minden körben egyaránt elítélték.

Egy újabb távirat jelenti: Syveton képviselő reggeli után egy óra felé dolgozószobájába ment. Délután 3 óra felé meg akarta látogatni ügyvédjét. Minthogy neje nem látta őt kijönni dolgozószobájából, 3 óra felé bement és eszméletlenül találta férjét. A házban lakó gyógyszerész, akit nyomban odahívtak, azt tapasztalta, hogy Syveton teste még meleg. A fél óra múlva megjelent orvos már csak a beállott halált konstataálhatta. Több képviselő, akik az elhunyt Syveton lakásából jöttek, azt állítják, hogy tapasztalataik szerint *ki van zárva* annak lehetősége, hogy egyszerű balesetről van szó és két feltéves lehetséges. *Vagy öngyilkosság forog fenn*, amit azonban valószínűtlennek tartanak, *vagy pedig bűntett.* E képviselők közlése szerint a gáz, melynek beelőzése következtében Syveton meghalt, egy gázkályhából áradt ki, melynek csapja majdnem egészen nyitva volt. Ez a gázkömlés azonban aránylag veszélytelen lett volna, ha a kéménynek, amelybe a kályha nyílik, rendszerint nyitva álló borkolala nem lett volna elzárva a mai Iparvizsgálat egy szűz állal, mely eképpen a kűrtől bedugasztotta. Az a kérdés most, hogy mely céltől. A képviselők azt mondják, hogy nincs ugyan elegendő adat a kezükben, de nem fogadják el azt a feltevést, hogy öngyilkosság történt.

— **Finn szobrász Budapestre.** A velünk nyelvi rokonságban álló kis finn nemzet tagjai közül az oroszok üldözése elől sokan kerestek külföldön menedéket. Egy fiatal szobrász, Lipola Jirio Budapestre jött s egy feleszandó éppen elég volt neki arra, hogy teljesen megtanuljon magyarul. Az ifjú finn művész a Műcsarnok teli tárlatán már ki is állította egyik sikerült művét. Lipola többé nem tér vissza hazájába, végre itt marad nálunk és magyar állampolgárrá lesz.

— **Fegyházra itélt képviselő.** A közönség széles rétegeiben éredklődéssel tárgyalták ma is a büntetőörvényszék kemény ítéletét, amely dr. Eötvös Bálint országgyűlési képviselőt három évi fegyházzal sújtja. Mindenkit megdöbbentett egy reményteljesen indult pályának ily szomorú letörése, csak maga az elítélt képviselő gondolkozik ma is bűnösöképpen hidegvérrel a kriminalisztikai eseményről. Ma fölkereste a Nap egy munkatársa és Eötvös Bálint így nyilatkozott előtte:

— Tegnapelőtt délután már tudtam, — mondta Eötvös — hogy elítélnek. Formális üzenetet kapott az atyám, hogy egyezünk ki nagynénemmel, Kacziány Károlyval. Ha kiegyezik édesapám: a bíróság fényesen fölment, ha nem: elítél. Az egyezség névze tényleg folytak tárgyalások. Nem azért, mintha én bűnösnek érezném magamat, hanem azért, hogy megmentsem a nevem tisztaságát. Ötvenedik évem meg volt elégedve az életjáradéki szerződéssel, mindaddig, míg a hírlapi támadások ellenem meg nem jelentek és így bonitásom kötelessége nem vált 1902. júliusban nagynénémék elhaték atyámhoz és megcsörték, hogy értem a járadékfizetésre vonatkozólag vállalon jóállást. Atyám ezt akkor nem tekte meg s ezután született meg a bűntető följelentés, amit az irásba foglalt megállapodások világos szarait ebben másképp nem lehetett megkonstruálni, mint hogy az anya és fia előálltak azzal, hogy létezzet egy szóbeli titkos megállapodás is és nem az a komoly, ami irra van, hanem ez. Én a szerződés megkötése után azonnal csepelezigeti részvényeket vásároltam, hogy a 4000 korona életjáradék fizetése, melyre magamat köteleztem, nekem se okozzon gondot, ugyanannyit, esetleg többet is megkapván a részvények szelvényeinek leváltásával. Így hát az én fizetési kötelezettségem betartása rám néve nehézséget nem képezett mindaddig, míg a csepelezigeti takarékpénztár tükre nem ment, a részvények elértéktelemedek s az én bonitásom, legalább egy időre megszűnt. Ez szerencsétlenség rám néve, de nem bűnöslelkűség. Ártatlanságomnak ez a tudata tartott fenn eddig is engemet és fenntart ezután is. S teljes bizodalum van abban, hogy ügyem végeredményében felléllen felmentéssel fog végződni. Jögitag az ellenem emelt vád tarthatatlan és én hiszem, hogy ez be is fog bizonyulni. Az ítélet 8—10 napon belül kezemből lesz s akkor nyomban beadom a felbontást a Táblához. Jauárna, hiszem, lesz már felsőbbirásági ítélet is. Testileg teljesen meg vagyok törve, de lelkiileg nem. Ártatlannak érzem és tudom magamat s végigküzdöm az egész kálváriát. Az újságíróknak arra a kérdésére, igaz-e, hogy leteszi mandátumát, Eötvös Bálint így felelt:

— Szó nincs róla. Tudom, hogy képviselőtársaimnak éppugy fáj ez a dolog, mint nekem, de lemondásommal mintegy szankcionálám bűnöségemet. Ezt pedig tagadom s tartom a pozícióm, mert ez kötelességem. Tanácsolták már régebben, hogy löjsem főbe magamat, vagy szökjem meg. Egyiket sem fogom tenni. Bizom az igazságban, mely el fog jönni számomra. . . .

— **Harc az öngyilkos holttestéért.** Tegnap éjjel egy Balogh Béla nevű huszoszandós erzsébetfalvai lakatoslegény az ottani gőzfürdőben haláttékon köte magát és nyomban meghalt. Hátrahagyott levelében megírta, hogy pap nélkül temessék el. Az öngyilkosság színhelyén megjelentek a hatóság emberei és csakhamar ott termelt Schröder János temetkezési vállalkozó is és intézküdni akart a halott elszállítására felöl. A rendőrbizos azonban elengette, minthogy még sem orvos, sem az öngyilkos atyja akkor még nem jelentek meg. Időközben megékeztet a községi orvos, utána pedig egy másik temetkezési vállalkozó, János Antal is, aki azt mondta hogy ő ismeri Balogh Béla édesatyját és tüstént elfutott érte Géza-uteai lakására. Az öngyilkos apja azonnal intézkedett, hogy vigyék a halottasházba fiának holttestét és a szomorú szertartásnál János biza meg. János minden cözetes alku nélkül kivitte a holttestet a temető halottasházába. Mikor azonban az öreg Balogh a temetési költségek iránt kérdézőkölött nála, azt mondta, hogy az hetvenhét koronába fog kerülni. Balogh sokalta ezt az ért és Schröder temetkezési vállalkozóhoz ment, aki olcsóbban, negyven koronáért vállalta el a temetést. János most követelte a fuvart és a koporsósíz árát Schrödertől, aki szó nélkül ki is fizette a pénzt és a temetés annak rendje és módja szerint meg is történt. Ma reggel hat órakor János megjelent Schröder boltja előtt. A bolt akkor még esukva volt, elment, de csak azért, hogy hét órakor visszajöjjen. János szó nélkül berontott, revolvert rántott s egymásután körözött Schrödert. Az

ciső lövés mellé érte Schrödert, de keményített inge felfogta a golyót és csak kisebb sérülést okozott, ellenben egy másik lövés alsóhalkarjába hatolt és súlyosan megsérítette. A dühöngő temetkezési vállalkozó tovább is lövöldözött. Egyik golyója Schröder sógorát, Prunnerl a jobb karjára érte. Csak nehezen tudta Schröder két fia legyűrni, mire a rendőség letartóztatta. De ezzel még nem ért véget a harc. Most meg az egyik Schröder-fia, a János loltjába roham be és dühében az utcára dobta a koporsókat.

— **Az V. ker. közjátékonycélu egyesület** ma déiben tartotta tisztújító közgyűlést dr. Mezei Mór elnökelete alatt az V. ker. előjárósági épületben. Az előzetesített jelentések szerint az egyesület a múlt évben a kerület iskoláiban 539 gyermeket látott el téli ruhával és az egyesület fenntartása óta, 13 év alatt 80.169 koronát költött szegény gyermekek felruházására. Az elmúlt évben már egy kis vagyonra tett szert az egyesület. Elhatározták, hogy ezután nagyobb tevékenységet fejtenek ki a kerület szegény gyermekeinek felruházásával és e célból költségvetésüket is alakítanak. Hajnal Adolf jegyző azután bejelentette tisztségéről való lemondását, amit a közgyűlés sajnálattal vett tudomásul. Végül a választásokra került a sor. Tiszteletbeli elnök Jovag Falk Zsigmond, elnök: dr. Mezei Mór, alelnökök: Vuk Gyula és Hüttl Tivadár; Titkár: dr. Moller Mór, Jegyző Taxner Árpád, pénztáros: Beck Dénes, ellenőr: maróti Fürst Bertalan, számvizsgálók: Birbaum Imre, Beimel Sándor és Ruszt Oszkár lett. Választottak ezenkívül 50 tagu választmányt is.

— **Kanári-kiállítás.** Érdekes kiállítás nyílt meg ma a fővárosi Vigadóban. A magyar nemcs kanári tenyésztők országos egyesülete énekversenyvel egybekötött kanári-kiállítást rendezett a kanári-cenyésztés fellendítése céljából. Hátszáz kanári van a teremben, amely az énektől, trilláktól visszhangzik. A madárkák két csoportra oszlanak. Az egyik csoportban a versenymadarak, melyek csinos házikókban laknak és egytől-egyik kiváló énekesek. A másik az eladós csoport, mely már olcsóbb: 10—25 korona az árak. Négy nagy ketrecben a tojómadarak ugrándoznak. A terem közepén üveges szekrényben a versenydíjak vannak, arany- és ezüstérmék, bronzérmék, bronzszobrok, album, dohányzószékek stb. A verseny már megkezdődött. A bírálók buzgólag hallgatják a kis madarak énekeit és a megállapított szabályok értelmében jegyzik az eredményt.

— **A Pelfői-láraság** vasárnap délelőtt 10 órakor az Akadémia elsőemeleti ülésstermében felolvasó-ülést tart. Tárgyak: 1. A perzsa kiltészetéről, dr. Erdősi Béla r. tagtól. 2. A közös porta (költemény) Kampis János vendégtől, benutattja Somló Sándor r. tag. 3. A kö (költemény) Zempléni Árpád r. tagtól. 4. Jellemes emberek (elbeszélés), írta és felolvassa Ibonyi Árpád r. tag. — A felolvasásokat követő zárt ülésben előkészítik a december 28-iki közgyűlést és más fontos ügyeket intéznek el.

— **Házasság.** Virenberg Jakab eljegyezte Wasseryogel Szerén kisasszonyt Budapestben.

— **Gyermektanulmány.** A gyermektanulmányi bizottság december 10-én este hat órakor nyilvános értekezletet tart a géza-uteai városháza közgyűlési termében. Az értekezleten dr. Ranschburg Pál ideg-orvos „A gyermektanulmány és a pedagógia” címén tart előadást, dr. Lázár Béla pedig a gyermek képzeletéről. Ez utóbbi előadás kaneván bemutatják azokat a játékszereket, melyek az Iparművészeti Társaság pályázatára beértek.

— **Vanderbilt nem lesz diplomata.** A német újságok sürin kolportálták azt a hírt, hogy Vanderbilt Kornél, az amerikai „vas-utkirály” fiát fogják kinevezni a berlini amerikai nagykövetség titkárává. Ezt a hírt most azzal cáfolják meg, hogy a megüresedett diplomáciai állást Landon kapitányral töltötték be.

— **Kirabell postakocsi.** Sundsfällből jelentik: A lansené-ramselai uton tegnap 90,000 koronányi készpénzt és értéktárgyat kiltottak a postakocsiból. Egy 20,000 koronás láda elkerülte a tolvajok figyelmét.

— **A tulhaladott lehetőségek országá.** Mindenki tudni fogja, hogy ez az ország Amerika, amelyről Suttner báróné tegnap este Bécsben a mérnökegyesület termében felolvasást tartott. Beszéd többek között az amerikaiak jelleméről, nagyszerűségéről, praktikus gondolkodásmódjáról és ideális

musáról. Előteletnek tartja, hogy az amerikai idealizmusáról oly rossz vélemény uralkodik nálunk. A békekongresszus lefolyásáról is megemlékezik a felolvasó s nagy dicsőréttel nyilatkozik Hay államtitkár nyilatkozatáról, amely szerint az Egyesült Államok kormánya nem idegenkedik a választott bíróság intézményétől. Az amerikai lakosság érdeklődése a békekongresszusok iránt oly nagy volt, hogy mindenütt ezer meg ezer ember jelent meg az előadásokon és gyűléseken. Azok közül az elismerő nyilatkozatok közül, amelyeket a kongresszushoz beküldtek, leginkább feltűnt a bárónének a massa elhussuti 23-ik gyalogezred fődirektora. Roosevelt elnök nagyon barátságosan fogadta a felolvasónót, akibe így szólt: „A világbeke nemskára itt lesz; látom, amint lépérel-lépésre közeledik.” Suttner báróné felolvasása végén megerősíti modern írónak Amerikáról tett kijelentéseit, hogy az „a talhatott lehetlenségek országa.”

— **Nikita római kalandja.** Rómában kelemen-ten kalandja volt Nikita fejedelemnek, aki unokájának, az olasz trónörökösnek keresztelőjén résztvett. A fejedelem tegnapelőtt kikocsizott. A Corso Vittorio Emanuelen hajtattott, amikor hirtelen egy dult arcu nő a hintója hátsóujára ugrott és kezét útjára emelte föl. Nem űthette meg a fejedelemet, mert a bakon ülő néma lelőtte a kocsirol olyan erővel, hogy az aszony elbukott a közvezeten. A toladókót bekisérték a rendőrségre, ott kisült hogy Garbin Matildnak hívják s hogy nemrég szabadult ki az örültekházából. Minthogy ezáltal nem találták örültnék, 35 napi elzárásra ítélték.

— **A kecskeméti képiállítás.** A Nemzeti Szalon kecskeméti kiállítása, mely vasárnap zárult be, szép erkölcsi és anyagi eredménnyel is végződött. A kiállításon a következő művek keltek elő: *Telepy Károlytól:* Lomniei eszes és Esztergom közlélben, *Szilágyi Lajostól:* Templom Velencében, *Margitay Tiharmértől:* Diákserzem, *Déry Bélától:* Hajnali munka, *Kézdi-Kovács Lászlótól:* Első gólyák, *Neogrady Antaltól:* Téli alkony, *vevőjük Keckemét városa; Aggház Gyulától:* Komoly kérdés, *megvetté a kecskeméti uri kaszinó. Szenes Fülöp-től:* Imádkozó gyermek, *Rubovics Márktól:* Alkony az erdőszélén és *Bruck Lajostól:* Tudós barát, *megvetté a kecskeméti kereskedelmi kaszinó. Megváltották még a következő képeket: Telepy Károlytól:* Napnyugta a Kárpátokban, *Szilágyi Ernőstől:* Virágok, *Bankó Bonától:* Cigányleány, *Rubovics Márktól:* Halásztanya és *Keményffy Jenőtől:* Keckesné konyhája.

(x) **Bob barázdító** a legkellemesebb (10 fillér).

(x) **Csillogó karácsonyfadiszkek Kertész Tórnánál.**

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Gyermekelőadás az orfeumban.** Kétúndén sikerült gyermekelőadást rendezett ma délután a Fővárosi Orfeumban a székfővárosi szegényorsu tanulókát gyámolító egyesület. Az orfeum nézőterét zsúfolásig megtöltötte a közönség, melynek sorában nagyon sok vidáman eszeső, nevető gyermek is volt. A gyermekeket színész-színészek előképek gyönyörűkötöttek, majd egy egyfelvonásos vigjátékot adtak elő, amelynek esaknem valamennyi szereplőjét egy-egy ügyesen mozgó, feszlelelő játzó gyermek személyesítette. Különös tetszést aratott bájos, esiesergésével egy alig öt éves leányka, *Szilágyi Mariska.* Egy nálánál alig nagyobb csüpp-ség, *Lalvos Vilmaéska* hamrosan betanult táncával ragadta frenetikus taposokra a közönséget. Azután akrobata, majd büvészműtárványok következtek, végül pedig mulatságos mozgatóképeket mutatattak be. Az előadást gyermekek javára és gyermekek számára rendezte az egyesület, de a legnagyobb gyönyörűséget talán a gyermekek kísérőinek szerzte, akik nem győztek bejelni a vidáman esieső apróságok látásával.

— **Házi hangverseny.** A Nemzeti Zenéde felsőbb osztályainak növendékei ma délelőtt házi hangversenyt rendeztek a Vigadó kistermben. A hangverseny minden egyes száma nagy tetszést aratott, de különöse tetszett *Turesányi Olga* és *Köhner Irna* zongorajátéka. Az előbbi egy *Beethoven*-szonátát, az utóbbi pedig *Paderowsky Capriccióját* és *Chammade Toccatáját* adta elő. Mind a kettő *Rennebaum* Ágota tanítványa.

— **Casanova — ötvenéveszer.** A Népszínházban pénteken este játszódnak ötvenéveszer *Faragó Jenő* és *Barna Isz* szép operettjét, a „Casanovát”. A darab főszerepét ezúttal is *Konfóssy Emma*, *Szirmai*, *Raskó* és *Kovács Mihály* adják.

— **Prielle Kornélia köszönete.** Prielle Kornélia, a Nemzeti Színház művésznője a következő sorok szíves közlésére kért fel bennünket:

Nemzeti színházi tagságomnak 60-ik évfordulója alkalmából barátaim és tisztelőim rendkívül kedves megemlékezésükkel és jókívánságukkal annyira elhalmoztak, hogy eszébe állapomból keletkezett nagyfokú gyengeségem miatt teljes lehetlenség azokkal egyenként és ördemlegesen foglakoznom. Ez uton fogadják tehát soha nem múlt hálám és mély köszönetem nyilvánulását azért a sok jó kívánságukot, amelyvel a jubileum napját nekem örökre felejthetetlené tették. Csendes magányomban és hű emlékezősek közt maradok hálás tisztelőjük.

Budapestben, 1904. december 8.

Szerdahelyinő Prielle Kornélia.

— **Színházi hírek.** A Nemzeti Színházban holnap, pénteken *Keményffy Jenő* új történeti képét az *Emigránsok*-t adják az előző szereposztással. Szombaton felhívják a *Tartuffe*-t, a címszerepét *Leónffy* játszza, aki a darabot fordította. — A *Városi Színház*ban pénteken lesz a *Fanyar gyümölcs* premiére. *Varsányi Irén* ezúttal lép fel először ebben a szerepben. — A *Magyar Színház*ban a *Huszár*-er ma esti előadásán is kitétek a pénztár fölé a „Minden egy elkel” táblát. Vasárnap délután a *Fecskefészek* nagy mérsékelt helyárrakkal, este a *Huszár*-ról 10-ik előadás lesz.

— **Holger Drachmann Budapestben.** Holger Drachmann a dánok ma élő legnagyobb írója, akit jelenleg Bécsben ünnepelek, a jövő héten Budapestre érkezik. A Népszínház igazgatójának meghívására jön a magyar fővárosba, hogy jelen legyen „A rántás királykisasszony” című meséjének első előadásán a Népszínházban. Az ünnepelet író akinek méltó fogadására a színház erősen készül, maga fogja vezetni darabjának utolsó próbát.

Capus Alfréd.

— Új vigjátéka alkalmából. —

A legszellemesebb francia író. Elmés párbeszédes apróságait, tárcáit mi is ismerjük s csak nemrég került színházainkban színpad két vigjátéka: a *Szerencse* és a *Pénzt vagy életet*. Most pedig a *Théâtre Français*-ban előadták egy új darabját *Ijjaságunk* címmel. Nem kis fontossággal bír Capus szereplése a modern francia irodalomban s ezért újabb sikere alkalmából mindenfelé nagyon sokat foglalkoznak ezzel az igazán elmés és érdekes írói jelenséggel.

Főderemül tudják be neki, hogy munkásságával valóságos fordulóra jutott a modern francia írók és cabaretköltők világhírdalmas megnyilatkozása s amikor Capus megjelent az irodalom színterén, így szólt:

— Csalódtok. Az emberek nem rosszak. De nem is tökéletesen jók. Erényekből és gyengeségek-ből vannak összegyurva. Tökéletlenek. De mindenek-felött komikusak. Ne haragudjatok rajuk, sajnáljátok őket! És őrizkedjétek az abszolút ítélkezéstől!

Ezzel a mérsékelt optimizmussal indult irodalmi utjának Capus s nyert kedves jelentőséget a világirodalomban. Nem érdektelen epizódja az író életének az az időpont, amikor megkezdte irodalmi pályáját:

Egy szép napon a mérnöki diplomát sutba dobó fiatal ember megjelent Edwards és Cornély szerkesztőknél, akik akkor a *Clairon*-t adták ki. Cornély nagyon jóakarólag fogadta Capust és egy táviratot lobogtatva kezében, a következő kérdést intézte hozzá:

— Mi az ön szakmája, kedves barátom?

— Humor!

— Kitűnő!

— Esetleg kisebb krónikákat, vidám vázlatokat is szállítanék.

— Bravó!

— Rövid párbeszédeket a nap eseményeiről.

— El vagyok ragadtatva . . . Most azonban, kedves kartárs ur, szíveskedjék háromszáz sort írni Darwinról.

— Darwinról?

— Ugy van, Darwinról. Olvassa ezt a táviratot. Épp most halt meg.

— S Capus megírta a cikket, ahogy kellett. Valamikor olvasta „A fajok keletkezésé”-t s ez elég volt neki ahhoz, hogy teljes tudással és késztültséggel megalkossa munkáját. Sokáig működött a „Tudományos apróságok” terén, de mindenképpen meglátszott rajta, hogy egészen más szakra teremtődött.

Az életet kezdte tanulmányozni. Az életet úgy, ahogy az az utcákon, klubokban és társaságokban megnyilatkozik. Látott mindent abból, amit Páris az ő tobzódó, zajos mélységeiben rejt. Megfigyelte azokat az embereket, akik a magasságokból leszülyednek és azokat, akik alacsony sorsukból a legmagasabb polcra jutottak. Elzúllott arisztokraták, miliomus parvenük, finom demimondainek, akik hajdan szerény munkások valának, polgárraszonyok, akik a harmadik köztársaság hercegnőivé váltak, kerültek megfigyelő szemei elé. Látta őket munkájuk é szokásaik közepette, gyönyörködött tetteik és beszédek felett. Nem sietett azokat mindjárt színpadra hozni, hanem várt addig, amíg érzelmei lassanként megkristályosodtak és vigjátékaiból most már az egész művelt világ megismerte megfigyeléseinek következményeit.

Mik ezek a következmények? Az, hogy az emberiség alapjában véve kiűnő, bármit is állítson fölé a pesszimista, csupán gyermekes egy kissé.

Capus évekig figyelte az emberiséget és egyre jobban szűrődött le lelkében megfigyelésének eredménye. Még mindig nem adott azonban írásbeli megnyilatkozást érzelmeinek. Aztán a *Figaro* szerkesztője lett s csak ekkor jelent meg a nagyközönség előtt. Minden, ami ettől az írótól megjelent az optimizmus jeleit viseli magán. Csupa világos, meggyőző, gnyos türelmesség, érzékenységre való hajlandóság nála. Tetszik az olvasónak és a hallgatónak, mert megnyugtítja s egyszersmind megvizsgálja őt. Ezt az érzelmet keltette minden apróságával, novelláival és eddigi darabjaival. Csupa derűs, jókedvű optimizmus nyilatkozott meg bennük, amely azonban teljesen öntudatlanul élhetett a költőben.

Az *Ijjaságunk* is ugyanilyen derűs hangulatra támaszkodik s azt akarja kifejezni, hogy minden jól rendeződik az életben, — csak erős akarat szükségeltetik hozzá. Reméljük, hogy nemskára egyik színházunkban alkalmunk lesz megismerkedni Capus eme legújabb termékével s gyönyörködhetünk ismét abban a derűs világnézetben, amelyet eddigi vigjátékaiból már alkalmunk volt megismerni.

FŐVÁROS

— **Harmincéves adómentesség.** Falk Miksa országgyűlési képviselő a napokban a főváros I. ker. szabadelvű bizottsági tagok értekezletének egy bizottságot vezetve Lukács pénzügyminiszter elé. A bizottság a Döbrentey- és Apród-utcákban s az Áttila-körut, Szt.-János-tér és Döbrentey-tér közötti szakaszon a harmincéves adómentesség megalkasztását kérelmezte. A miniszter igen szívesen fogadta a bizottságot és kijelentette, hogy a kérdéses adómentességre vonatkozó törvényjavaslatot már elkészítette és csak a parlamentti rend helyreállítására vár hogy azt a képviselőháznak előterjesse és létárgyalathassa.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Közváoló mint védő.** A kir. kuria ma ritkán tapasztalt eset fordult elő. A *Közvid képviselője átvette a védő szerepét* és legfelsőbb bíróságunk előtt a két alsóbíróság által már elítélt *vádott felmentési érdekében szállt síkra.* Az érdekes ügy előzményei a következők:

Klement Ferenc iparossegéd örszetalálkozott 1904. évi január 3-án éjjel a Külső-kerpesi-uton *Magát István* napiszámossal. A két, a bortól kissé felhevült ismeretlen ember ott az utca összeszóllalkozott s az erősebb *Magát István* jól megverte *Klementet.* Az elpáhol iparossegéd feltápiszkodott s szitkozódva haladt tovább. *Magát* erre visszafordult s újra leteperre *Klement* Ferencet, aki menekülni akart, de *Magát István* nem engedte. Erre *Klement* előrántotta hatalmas zsebkését és úgy szurta erősebb ellenfele testébe, hogy az men-

ten meghalt. A budapesti törvényszék szándékos emberölés büntette miatt *másfél évi börtönrre* ítélte a vádlottat, viszont a kir. tábla halálát okozó súlyos testi sértést állapított meg és egy évre szállította le a vádlott büntetését. A kir. Kuria ma tárgyalta Kelemen Mór elnöklete alatt a benyújtott semmisség-írányokat. Dr. Tassy Pál koronaügyész helyettes csodálkozásának adott kifejezést, hogy az alsó-bíróságok nem állapították meg a jogos önvédelmet s kérte a vádlott felmentését. A Kuria a koronaügyész helyettes véleményének elfogadásával megsemmisítette az ítéletet s teljesen felmentette Klement Ferencet a vád és következményei alól.

TÁVIRATOK

Ribot a kormány ellen.

Páris, december 8. A köztársasági egyesülés tegnapi közgyűlésén Ribot elnök beszédét mondott, amelyben kifejtette, hogy a dolgok jelen állása, valamint a most uralkodó szellem nyugtalanítja a most folytatott radikális politika szűkekltségé miatt, mely az igazi szabadságot nem tudja felfogni. A kormánynak szemére veti, hogy politikai játékokat üz az egyháznak az államtól való elválasztásával, elítéli a kabinet kebelében történt szakadást és megbélyegzi a hadseregben történt lemondást. A képviselőknek szemére hányja, hogy oly kormányra szavaznak, amely a házon kívül megrágalmazza őket és különösen a kormányt rója meg, hogy meghátrált a szabadságkőművéség előtt és az olyan megbízottak rendszerét teremtette meg, mel' y az összes funkcionáriusokat ellenőrzi.

Ujabb botrány Párisban.

Páris, december 8. Egy ellenzéki képviselőnek bizonyítékai vannak arra, hogy több képviselőt szemmel tart a belügyminisztérium megbízott sábjól több olyan radikális, valamint a blokkhoz tartozó képviselő, akik az utolsó időben a kormány ellen szavaztak. Az említett ellenzéki képviselő azonban eddig nem határozta el magát a bizonyítékok közzétételére, mert attól tart, hogy túlnagy botrányt idézhetne elő.

Az olasz pénzügyi expozé.

Róma, december 8. A képviselőházban Luzzatti pénzügyminiszter ma tartotta meg expozéját a kamarában. Ennek elején utalt arra, hogy még eddig nem volt arra eset, hogy egy parlamentnek kötelessége lett volna rövid pár hónapon belül a legnagyobb pénzügyi és gazdasági feladatok megoldásához fogni, mint amilyenek a vasutügy rendezése, a kereskedelmi szerződészek kötése, a közvetett adók és a tengerészeti szolgálat reformja. A miniszter ezután összefoglalja az 1903-4. év pénzügyi eredményeit. Ez 58 és fél millió líra többlettel záródott.

Orosz alkotmány.

Kaluga, december 8. (Orosz távirati ügynőskég.) A kormányzósági tanácsgyűlés elhatározta, hogy a cárhoz hódoló feliratot intéz, amelyben utalnak arra, hogy csak a szabad szó őszinte és csupán az egyenjogu személyekben sérthetetlen polgárok munkája termékeny. Csak a szabad lelkiismeret és az összes felekezetek nyilvános templomaiban mondott szabad ima tiszta. Ha a cár egykor a népképviselőket meghívna az állami közreműködésre, ezek erős hatalmat alkotnának az uralkodó körül és segítenék az uralkodónak, hogy az országot az összes szellemi és ipari erők békés fejlődésének útján előbbrevigye a fővő nemzedékek javára és a császár uralkodásának dicőségére. Golubicki beszédét, aki a mostani állapot fenntartását védelmezte, a közönség kifűlyűlte, minélfogva a közönséget időlegesen kizárták az ülésből.

Kereskedelmi szerződések.

Berlin, december 8. Bécs és Berlin közt ma diplomáciai érintkezés volt, amelynek eredményeképpen a német kormány ellátott attól a térvétől, hogy a kereskedelmi szerződéseket már ma közzéteszi. Mivel ismét remény van, hogy az Ausztria-Magyarországgal folytatandó kereskedelmi szerződéses tárgyalások célhoz vezetnek, tehát a német birodalmi kormány vár a kész kereskedelmi szerződések előterjesztésével.

REGÉNY

Detektiv-kisasszony.

Irla: OLD SLEUTH.

(1)

A titkos rendőrség főnökénél.

S. S. Young kapitány, a new-yorki titkos rendőrség egykori főnöke, ki jelenleg egy magán detektiv-iroda vezetője, valami rejtélyes, nem régen elébe került eseten gondolkozott, midőn hirtelen halk kopogtatás zavarta fel töprengéséből.

A nagy detektivhez rendszerint éppen olyan nehezen juthatott valami közönséges látogató, mint akár a minden oroszok cárya elé, de minthogy ezt a kopogtatást halk, bizalmas jelzés kísérte, meglepetten kiáltotta:

— Szabad!

Az ajtó kinyitott és csinos nővést, sűrűn lefátyolozott nő lépett a rettegett tolvajfogó elé.

— Hala istennek Káte kisasszony, hogy ön az! Senkit a világon nem látnék ebben a pillanatban olyan szivesen, mint önt.

— Szolgálatjára állok, felelte a fiatal hölgy és hangja édesen csegett végig a kicsiny irodában.

Ezeknél a szavaknál a hölgy félretolta fátyolát és rendkívül szép és okos arc tűnt elő alóla. Az ilyen megjelenésű alakokkal a csillárok fényében, selyembe burkolva, ragogó ékszerekkel díszítve, szoktunk találkozni, nem pedig detektivnek irodájában, pláne késő éjjeli órában és a legigénytelenebb ruhában.

Legfeljebb huszonhárom éves volt és arcának egyetlen vonása nem árulta el, hogy bátorásban, ravasságban, türelem és kitartás tekintetében a titkos rendőrség legtapasztaltabb alkalmazottaival is sikerrel tudott versenyezni.

Káte élete, születésétől kezdve, egészen a jelen pillanatig, midőn a nagy detektivhez lépett be, romantikus körülmények között telt el.

— El van-e jelenleg foglalva Káte kisasszony kérdezta Young.

— Semmi dögöm. Éppen azt akartam kérdezni, hogy nincs-e számomra valami megbízása.

— Bizony volna és éppen önrre gondoltam, mint midőn valami deus ex machina, belepett hozzám.

— Miről van szó? Valami gyilkosság?

— Nem.

— No, ennek örülök. Éppen most végeztem ilyes historiával és mondhatom, hogy még jó sokáig nem tudok az utalát érzésétől szabadulni.

— Bizonyára valami szegény ördög érdekelt fáradott megint?

— Eltalálta. No, de ez egészen mellékes. A fődolog, hogy ön egy kis változottságról gondoskodik.

— Nos hát, Káte kisasszony, ön mindig azt hangoztatta, hogy foglalkozásait nem szereti és mihelyt valami nagyobb összeghez jut, visszavonul.

— Ezt most is mondom.

— Helyes. Ha abban az ügyben, melyről most van szó, szerencséje lesz, akkor végrehajthatja szándékát.

— Remélem, hogy végére járok a dolognak, melylyel megbíz — mondotta a hölgy halkán sóhajta.

— New-York egyik legnagyobb bankházát lopták meg. Nem kevesebbről, mint egy millióról van szó.

— Ez szép pénz.

— Mindenesetre, És ami a legfurcsább, a társaság felfedezte a veszteségét és a tolvaj, aki még most is ott van az intézetnél, még csak nem is sejtí ezt.

— Hát mért van akkor detektivre szüksége? Mért nem fogatja el a tolvajt?

— Azért, mert vissza akarják kapni az utalványokat és a pénzt.

— És hogyan akarják ezt elérni?

— Mindjárt megmondom önnek. Valami asszony-személy is szerepel az ügyben, egy valóságos ördög, aki az illető fiatalembert behálózta és romlásba döntötte. Ezt kell arra kényszeríteni, hogy elárulja a pénznek és az értékpapiroknak rejtekhelyét.

Azok közé a nem nagyon ritka esetek közé tartozik ez, melyekben egy természetes hajlamai szerint jóra való ifju valami szép tolvajnépek esik áldozatul.

Káte egy pillanattal gondolkozott, azután szomorú hangon így szólt:

— Már látom, hogy ezt a munkámat is sok bánat és keserűség fogja kísérni.

— Minden dollárnak, melyet visszaszerez, 10 percentje az öné. Próbálja meg, sok pénzt szerezhet. A magam részéről jól meggondoltam a dolgot. És mi önnek az ügyről a véleménye?

— Szolgálatjára állok és várom rendeléit.

— Jól van. Tudom, hogy amibe bele kezd, azt végre is hajítja és az első dolga az lesz, hogy Wilbur Henryvel megismerkedjék.

— Wilbur Henry a tolvaj?

— Igen.

— Láttá?

— Itt van az arcképe! — mondotta a detektiv és egy vizit-alaku képet nyújtott át a kisasszonynak.

Az érdekes hölgy figyelmesen megnézte az arcképet és szép szemében őszinte gyász tükröződött, míg halkán így szólt:

— Milyen csinos férfi! Milyen nyilt, becsületes arca van! Főnök ur, én azt mondom önnek, hogy itt valami tévedésnek kell lennie; ezt a férfit nem tudja semmiféle asszony büntényre rábírn.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Többeknek. Igazuk van. Nyomdai tévedésből a kiadott „Detektiv kisasszony” című regény helyett egy nálunk már leközölt regénynek álló szedését tárdelták be őszaka a lapba. Mikor észrevettük, már késő volt. Csak természetes, hogy ma már az igazi regény közlését kezdjük meg s hisszük, hogy olvasóink tetszését ez az érdekesítő regény nagyon meg fogja érdemelni. — **L. A. J.** Már egyszer közöltük, de úgy látszik, kikérülte a figyelmét. Ismétlünk: N. E. Andrassy-ut 31. sz. a. lakik. — **S. J. Erzsébetváros.** Elvöl nem ajánljunk e helyen cégeket. — **H. Orosháza.** Báro Nathaniel H. Wien-IV., Heugassa. — **M. A.** Ajánljuk, hogy önkéntesnek soroztassa be magát s ott választhat katonai pályát. Minden folyamodvány az illetékes hadkiegészítő kerületi parancsnokság útján terjesztendő be. — **Előszólás, Szeged.** A kérdezett törvények ügygondnoki és gyámj nyugtalt bévegmentességére vonatkozik. — **Lázár János, Margitta.** J. Jogosan teiezték meg; mint feperes bolygott tartozik tenni a tárgyalás jegyzőkönyvre. Nem feleltéshető. 2. Amerikába való utazás céljából utlevél kell, az alispáni hivatal útján kérendő a belügyminiszteről. 3. Hazaszulása: erkölcsi, illetőségi bizonyítvány és születési bizonyítvány kell.

Nyiltér.

Legelegánsabb uri ruhákat

legdivatosabb kiállításban, valamint előnyös ruhabérléret ajánl

TILLER MÓR és TARSÁ

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, IV. kerület Városliget 35. szám.

Eladó

Gyönyörű ponyy-fogat: egy pár csinos apró ponyy-ló és alig használt díszes kocsi (vagonette) hosszúsággal hat gyermek, vagy négy felnőtt számára, továbbá levehető tetővel (parillon). Czim „Ponyy” jelleg alatt a kiadóban.

E rovatban közlésekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

KÖZGAZDASÁG

A szövetkezeti törvények revidiója. Az Országos iparegyesületben ma dr. Horváth János, az Országos Központi Hitelszövetkezet ipari osztályának főnöke farolt előadást a szövetkezeti törvények revidiója az ipari és munkáskérdés szempontjából cím alatt. Az előadó, múlt heti előad sa kapcsán, összehasonlítta az 1898. évi XXIII. törvényekkel a Nagy-féle szövetkezeti törvényjavaslatot és kimutatja úgy az előbbinek, mint az utóbbinak hiányait az ipari és munkáskérdésekre vonatkozólag.

KIADÓTULAJDONOS:

A MAGYAR HIRLAPKIADÓ RESZVÉNYTÁRSASÁG.

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1904. december 9-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Az emigráns.

Korra 3 felvonásban. Írta: Komcsay Jenő.

Személyek:
 Mr. Ed. Brown Gyenes
 Haskó Gáborás Hegyesi
 Margit Török I.
 Gerényi Pieta Rózsabegyi
 Fotezi Váday
 Helene V. Molnár
 Vrabecz Gál
 Honor Latahár
 Háro Lilienthal Gáspár
 Botyi Farkas Pálhegyi
 Heimeczky Péter Molnár
 Szentmiklósy S. Pálffy
 Bócsák Gáborffy

Kezdet 8 órakor

Heti műsor:
Szombaton: Virágakadás.
Vasárnap d. n.: Ipolyfaló, este: Cyrano de Bergerac.

M. KIR. OPERAHÁZ

Calé Emma vendégfellépéssel:

Garmen.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzte: Bizet. Szövegét Merimee Prosper becséje után írta Mellicha és Halász L. Forította: Abrányi Emil.

Személyek:
 Don Joss Bochtalek
 Escamilla Beck
 Dancaire Várady
 Remendado Kiss
 Zsuga Kornai
 Merabó Mihályi
 Elias Pasia
 Carmen Calé Emma
 Micaela Kann M.
 Frasquita Bertz M.
 Mercedes Payer M.

Kezdet 7 órakor.

Heti műsor:
Szombaton: Az afrikai nő.
Vasárnap: A leonjemeni postakocsi.

NEPSZÍNHÁZ.

Casanova.

Rezerényes nagy operetta 3 felv. előjátékkal szüvegét írta: Furego Jenő. Zenéjét szerzte: Barna I.

Személyek:
 A sátn Szermál
 A feleség Komlóczy
 Casanova J. Haskó
 B. Napoleón Kovács
 Barbarina Heleznai
 Tonina T. Harmath
 Nanetta Deilina
 Bellina Rappai
 Marina Holis
 Cathalina Nagy M.
 Bettina Tallán
 Lucy Kápolnai

Kezdet 7 órakor.

Heti műsor:
Szombaton: Hoffman meséi.
Vasárnap: d. n. A proféta alma este Székimondó asszonyág.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A párisi asszony.

Kezdet 8 órakor

VARSZÍNHÁZ.

Vén leányok.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: J. M. Barrie. Fordította Mihály József.

Személyek:
 Valentine Mihályfi
 Richards Molnár
 Spicer Deacó
 Biados Rózsabegyi
 Egy örmester Gyenes
 Terebon Halász
 Izabella Bathori
 Susán Lányos
 Phoebe P. Márkus
 Mary Nagy J.
 Fanyag V. Molnár
 Henrietta T. Vicsari
 Charlotte R. Louka
 Harlette Paulay
 Jászai

Kezdet 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Fanyar gyümölcs.

Vígjáték 3 felv. írta: Bracco R. Fordította Heblai Jenő.

Személyek:
 Elena Sz. Varsány
 Ernestó Hegedüs
 Gustavo Fenyvesi
 Nino Lovasiani Tanay
 Violeta Elena Komlóczy
 Pietro Nárdi
 Carlo Kassay
 Szobaléány Jánosó

Kezdet 8 órakor.

Heti műsor:
Szombaton: Fanyar gyümölcs.
Vasárnap d. n.: Diakélet, este: Fanyar gyümölcs.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Huszárvér.

Operetta 3 felvonásban, előjátékkal. Seta és Landesberg szövege nyomán fordította Rittai György és Mérey Ádám. Zenéjét szerzte: Máté József.

Személyek:
 Erdélyi Szabó
 Koltán Székli
 Roszafsky Girdő
 Csakány Cségo
 Csapanszky Soryom
 Abay Márton
 Szentgyörgyi Tallán
 Képes Szentgyörgyi
 Helyes Ranc Margit

Kezdet 8 órakor

Heti műsor:
Egész héten: Huszárvér.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Fedák Sári teltpéteri: János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Felőh bűvölő elbeszélővel írta Bakonyi Károly. Zenéjét Holai Jenő verte-ette szüze: Károlyi Pogácsás ör.

Személyek:
 Kukurica Jancsi Fedák
 Huska Medgyessay
 A gonosz meselő Csatali
 Strázmester Vécsey
 Haco Kopp
 A francia király Kónath
 A királykisasszony Bánó

Kezdet 8 órakor.

Heti műsor:
Egész héten: János vitéz.
Vasárnap: d. n. Az új honőrszár

Karácsonyi bevásárlás előtt tekintsük meg a praktikus háztartási és gazdasági ajándéktárgyak karácsonyi kiállítását Kertész Tódor nagrobbitott műiparú raktárában Budapest a Kristóf-téren. Ezerféle csillogó karcsónyfadisz. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Téli 1904.
 Téli öltöny K. 30.—
 Téli lodenkabát K. 13.—
 Vadász öltöny K. 30.—
 Rothberger Jakab cs. és kir. udvari szállító, Budapest, Váci-utca 6. szám.

Urak és hölgyek
 ha teljesen csukának szabadulni újabb vagy régióbb keleti trippertől, foltzástól, szavargástól és fájós vízelettől, úgy rendeljenek egy doboz „Erexyi Iszajektát és pirulát” Hasáca meglegő! Mindkettőnek ára 5 korona utastársai központi kórtár: Erényi Bala Diana gyógyszerlára, Budapest. Karoly-körút 2. szám. (Postán titokban szállítók.)

FÉRFI és NŐI
 nemi betegségek, fertőzőség (impotencia) alapos gyógykezelésre legjobban ajánljuk
DR. KAJDACS
 v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvost.
 Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig.
 Budapest, IV., Kigyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
 Levélben is teljes gyógyulást.

Felöltés 8 K-tól felj.
 Utster 6
 Télikabát 10
 Jaquet 4
 Ferenc József kab. 6
 Nadrág 4
 Mellény 1
 ROTHBERGER JAKAB-nál,
 Kristóf-tér 2. sz.

Cseplőgépek és Lokomobilok
 használt és gyárilag javítva minden nagyvárosban kaphatók
 HORVÁT és HERCZEGNÉL
 Budapest, Lehel utca 8.

Millenium - telep
 NAGYÓSZ
 Szép és tartós szőlője csak annak lesz, aki ingyen kéri Magyarországon legnagyobb szőlőiskolájunk árjegyzékét, amely szőlőkészítési utasítást, segélyt és állami felügyelet mellett létesült.
 Legolcsóbb árak!

KÉRJE
 ingyen és bérmentve gazdagon illusztrált árjegyzékemet 800 ábrával csak anny, és ezüstárúkról Konrad János a más órágyár Brúx 1287. szám. (Csehszlovákia) Valódi horvony reményes órágyár elnevezéssel és büntökkel 3 forint 25, 3 db 6 frt 50.
 Nincsen közzéval! Készenléti megengedve vagy a pénz vissza.

Valódi harzi falusi sajt
 100 dlt. postacímre magánban 3.00 márká bérmentve. Kakao, jótéltés mellett tiszta a pld. 1.30 márká. Tea, souchon, tiszta a pld. 2.00 márká. 5 pld. 21 megrendelésnél utánvétel bérmentve.
 Fritz Ohlendorf
 G. d. dienburg a. Harz.

Gyógyítható a sérv?
 Erre vonatkozó tanulmány éppen most hagyta el a sajtót. A könyv vesései, mely számos eredeti felvételt tartalmaz. Kérlek ki című tudós, INGYEN ÉS BÉRMENTVE zárt borítékban küldi.
POLLITZER MÓR és FIA utóda
 os. és kir. kir. szabadalmazott orvosi kötszergyár
 Budapest, V/9, Deák Ferencc-utca 10. szám.
 A címre ügyeljünk! Legrégibb cég e szakmában!
 Alapítástól 1858-ban!

Magyarnak Pecs! Németnek Boes!
 10 évi jótállással!
 A legjobb és legmegbízhatóbb járásu órák egyedül
SCHÖNWALD IMRE
 órásmester és ókszerésznel PÉCS Király-(Fő)-utca

Nagyon csinos kivitelű, megbízható járásu remportoir óra erős kristály üveggel — — — — kor. 6.—
 Ugyanaz duplatokban — — — — kor. 7.60

GUMMI óvszerek
 legmegbízhatóbb francia gyártmányok.
GUMMI hólyag legf. minőség, 12 db. kisebb 1 frt
 1 frt 50 és 2 frt
GUMMI hólyag legf. minőség, 12 db. nagyobb 1 frt
 2 frt 2 frt 2 frt 50, 3 frt és 5 frt
 (Nevetip), kiváló minőségű legújabb és legbiztosabb 12 db 5 frt
GUMMI hólyag legf. minőség, 12 db. legújabb — — — — 2.50
Háthólyag 12 db. legújabb — — — — 3.— és 5 frt
Hintagyőrtvény 25 db. a legjobb minőség. Üsszoldítva 4 frt
Suspensor (belső) drbja — — — — 25, 30 kr. és 1 frt
Serkóte, legjobb rugalmas drbja — — — — 2.3 és 3 frt
Diana-ör (havi bel) drbja — — — — 2.50 és 3.50
Irrigátor legúj. felszerelés drbja — — — — 1.50 és 2 frt
 Képes árjegyzék kérvényre ingyen és bérmentve.
 Székelykés titoktartás mellett bérmentve.
TROPP MÓR, Bpest, VII.9. Kerepesi-ut 84.
 Huszár-utca sarkán. Központi pályaudvar közelében.

Biztos gyógyulást keresőknek
 kik bármily
nemi betegségekben szenvednek
 mint herpesz és hólyagok, herpeszalküvetek, vizelési zavark, éjjeli magánlések, sebek és bulókron bántalmak (szephal) az újfent megújult, legújabb készítményekkel, korral teremtő egyenként, bármily békélyes és nőknél felfelé, mely hajók alapos, gyors és gyökéres gyógyítására, szigorúan tudományos és lelkismeretes gyógykezeléssel fogva legjobban
Dr. Garai Antal
 v. os. és kir. főorvos országos hírl és legrégibb 80 éve fennálló rendelőintézetét
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,
 Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idélt herpesz és hólyagok vizsgálati villamos húgyvezetőkör segélyével Vitések levelek kímélté váltak és szakaszeri tanácsot nyarok, gyógykezelték gond-ápolva lez. Titoktartás bérmentve.
Nőknek külön váróterem.

FŐVÁROSI ORFEUM
 VI., Nagymező-utca 17.
WALDMANN IMRE igazgató
 Ma és minden este:
A Schlierseeiek vendéjátéka
 csak rövid ideig.
 Esti 9 órakor: „DER AMERIKASEPPL.”
 The great ROLAND FRANKLINS
 a világhírt illuzionista. a legjobb akrobaták.
 Tarka színpad; „A helyettesek.”
 Előadás kezdete pont 8 órakor

SURÁNYI * * * * *
SZALONCZUKORKA
 legújabb minőségben 1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor. utánvétel mellett bérmentve. Finom iriss tea sütemény is kapható.
Surányi cukorkagyár Nagy-Surány, Nyitra megye.

MAGYARON ELŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGŐS HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.
 Alapítástól 1847.
Präusweller János
 Szegeden. Ca. és kir. királyi igazgató
 szab. chronometer- és órársz. főtárlalója
 a remontoir ingóratának 4b. stb.
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLASSAL RÉSZLETFIZETÉSRE
 Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.